

Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі
С.Сейфуллин атындағы Қазақ Агротехникалық университеті

Университеттің ғылыми
Кеңесі отырысында
қарастырылған
Хаттама № _____
« ____ » _____ 2019 ж.

БЕКІТЕМІН

«С.Сейфуллин атындағы Қазақ
агротехникалық университеті» АҚ
Басқарма төрағасы

А.К. Күрішбаев
_____ 2019 ж.

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ
«Қорғаныш орман өсіру»

Білім беру саласының коды және классификациясы:

6B08 Ауыл шаруашылығы және биоресурстар

Дайындық бағытының коды және классификациясы:

6B083 Орман шаруашылығы

Халықаралық білім беру стандартының классификациясындағы коды:

0821

Дәрежесі: **«Қорғаныш орман өсіру»** білім беру бағдарламасы бойынша ауыл шаруашылығы бакалавры

Оқу мерзімі: 4 жыл

Авторлық ұжым:

Сарсекова Д.Н.- а.ш.ғ.д., доцент, С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ, орман ресурстары және орман шаруашылығы кафедрасының меңгерушісі;

Эбель А.В.- РФ а.ш.ғ.к., С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ, «Орман ресурстары және орман шаруашылығы» кафедрасының аға оқытушысы, С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ Агрономия факультетінің «Сары-арқа» ОҒӨК декан орынбасары;

Дудина Н.Н. - С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ «Орман ресурстары және орман шаруашылығы» кафедрасының аға оқытушысы;

Мазаржанова Қ.М. – а.ш.ғ.к., С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ «Орман ресурстары және орман шаруашылығы» кафедрасының аға оқытушысы;

Копабаета А.А. – а.ш.ғ. магистрі, С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ «Орман ресурстары және орман шаруашылығы» кафедрасының аға оқытушысы.

Авторлық ұжым «С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ» АҚ бұйрығы бойынша бекітілген №932-Н 12.12.2018 ж.

«Қорғаныш орман өсіру» білім беру бағдарламасы Орман ресурстары және орман шаруашылығы кафедрасының отырысында қарастырылған, Хаттама № 6 «04» 02 2019 ж., факультет Кеңесімен мақұлданған, Хаттама № 9 «28» 05 2019 ж.

Агрономия факультетінің деканы

Стыбаев Г.Ж.

Орман ресурстары және орман шаруашылығы кафедрасының меңгерушісі

Сарсекова Д.Н.

Мазмұны

№	Компонент атауы	Бет
1.	Білім беру бағдарламасының паспорты	4
2.	Білім беру бағдарламасының жалпы сипаттамасы	4
3.	Бітірушінің құзыреттілік моделі (портреті)	5
4.	Кәсіби тәжірибеден өту базасы	7
5.	Білім беру бағдарламасының құрылымы	8
6.	1-қосымша. Академиялық күнтізбе	11
7.	2-қосымша. Жұмыс оқу жоспары	12
8.	3-қосымша. Міндетті және ЖОО компоненті пәндерінің сипаттамасы	14
9.	4-қосымша. Таңдау компоненті пәндерінің сипаттамасы	42

1 Білім беру бағдарламасының паспорты

1.1 Білім беру бағдарламасының мақсаты: 6B083 - «Орман шаруашылығы» бағыты бойынша «Қорғаныш орман өсіру» модульдік білім беру бағдарламасы орман шаруашылығы саласы мамандықтарына деген сұраныстың жоғарылауына байланысты жұмыс берушілердің сұранысы негізге ала отырып дайындалған.

Модульдік білім беру бағдарламасы түлектерге орман ресурстарын қорғау және есепке алу, орманды пайдалану, екпе ормандарн құру және отырғызу материалдарын өсіру, орман көшетжайларының жобаларын жасау, екпе ормандарын, қорғаныштық орман екпелерін жасау тәсілдерін, орман мелиорациясы және орманды қалпына келтіру бойынша терең теориялық білім және тәжірибелік дағдыларды меңгеріп алуға мүмкіндік береді.

Бағдарламаның мақсаты қорғаныштық орман өсіру және орман шаруашылығы саласы бойынша өндірістік іс-әрекетке бейім, бәсекеге қабілетті кәсіпқой маманды дайындап, шығармашылығын дамыту, алған білімін тәжірибеде іс жүзінде асыру.

2 Білім беру бағдарламасының жалпы сипаттамасы:

ББ өзектілігі, «Қазақстан-2050» мемлекеттік Стратегиясын (осыған сәйкес, Қазақстанның орманды ауданы 2030 жылға қарай 5% дейін жоғарылайды) орындап іске асыру үшін орманды орналастыратын, орманды пайдалануды жоспарлай алатын, орманды қалпына келтіретін, орманды зиянкестердің әсерінен және өрттерден қорғай алатын, орманды қорғауды жасайтын жоғары квалификациялы мамандарды дайындау қажет. Қазақстан Республикасының орман алқаптарының жағдайын зерттеу бойынша жұмыстарды жүргізу орман экожүйесіне және қоршаған ортаға антропогенді әсерлердің күшеюімен де байланысты.

Қорғаныштық орман өсірудегі орман мелиорациялық және орман шаруашылық жұмыстарының қазіргі қарқыны мен сапасы төмен, олар жиі кешенді емес, фрагменттік сипатта болады. Сондықтан "Қорғаныштық орман өсіру" ББ бойынша Қазақстанның орман-дала және дала аймақтарында жоғары білікті мамандарды даярлау проблемасы туындайды.

Бәсекеге қабілетті басымдылық болып қазіргі заманғы құралдары бар зертхана және компьютерлік сыныптарында үйрететін, бойларына отандық әдістерді және шет елдік тәжірибелерді сіңірген шетел тілінде оқытатын жоғары квалификациялы оқытушылар құрамы жатады.

Бірегейлігі орман ресурстарын есепке алу және қорғау, орман пайдалану, орман екпелерін құру тәсілдері, қорғаныштық орман екпелері, "Бурабай" МҰТІІ орман алқаптарында, «ҚазОШАҒЗИ» ЖШС ЖШС дендропаркасында, "Республикалық орман селекциялық-тұқым шаруашылығы орталығы" РМҚК-да тікелей Орман мелиорациясы технологиясы бойынша терең теориялық білім мен тәжірибелік дағдыларды алумен қамтамасыз етіледі.

ББ стейкхолдерлері болып орман шаруашылығы саласындағы мекемелер саналады: "Жасыл Орман" ҚР Орман шаруашылығы және орман өңдеу

ұйымдарының Қауымдастығы" ЗТБ Кеңесі, Ақмола облысы «Ақкөл» орман шаруашылығы ММ, Астана қаласы және Қазақстанның басқа облыстарының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалану Басқармалары.

3 Бітірушінің құзіреттілік моделі (портреті)

3.1 Кәсіби қызмет ету салалары:

"Қорғаныш орман өсіру" білім беру бағдарламасы бойынша бітірушілердің кәсіби қызмет саласы: орман шаруашылығы, елді мекендерді көгалдандыру және көркейту, коммерциялық орман шаруашылығы, қорғаныш орман өсіру болып табылады. Бітірушілердің кәсіби қызметінің объектілері: орман шаруашылығының мемлекеттік мекемелері, ұлттық және табиғи парктер, қорықтар, көгалдандыру ұйымдары, орман орналастыру және жобалау кәсіпорындары, орман питомниктері болып табылады. Кәсіби қызмет пәндері: орман ресурстарын есепке алу және ормандарды қорғау, орман пайдалану, орман екпелерін құру және отырғызу материалдарын өсіру, елді мекендерді көгалдандыру және көркейту бойынша жұмыстарды ұйымдастыру.

3.2 Кәсіби қызмет ету түрлері:

«Қорғаныштық орман өсіру» білім беру бағдарламасының 6B083-«Орман шаруашылығы» бағыты бойынша түлектер келесідей кәсіби әрекет ету түрлерін көрсете алады:

- өндірістік-технологиялық;
- ұйымдастыру-басқарушылық;
- жобалық.

3.3 Жалпы білім беру құзыреттілігі:

- әлеуметтік және өндірістік салаларда болып жатқан барлық оқиғаларды өзінің бағалауын дәлелдеу және қазіргі Қазақстан тарихы оқиғаларының себептері мен салдарларын талдау үшін тарихи сипаттаманың әдістері мен тәсілдерін пайдалану;

- әлеуметтану, мәдениеттану және психологияның базалық білімін ескере отырып, тұлғааралық, әлеуметтік және кәсіби коммуникацияның әр түрлі салаларындағы жағдайларға баға беру;

- жеке және кәсіби бәсекеге қабілеттілікті көрсету;

- әлемдік мойындалған қоғамдық-гуманитарлық ғылымдар саласындағы білімді тәжірибеде қолдану және зерттеу нәтижелерін жалпылау;

- тұлғааралық, мәдениетаралық және өндірістік (кәсіби) қарым-қатынас міндеттерін шешу үшін қазақ, орыс және шет тілдерінде ауызша және жазбаша түрде коммуникацияға кіру;

- жеке қызметте әр түрлі ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың түрлерін пайдалану.

3.4 Базалық құзыреттілігі:

- жаңа ортада, неғұрлым кең пәнаралық контексте мәселелерді шешу үшін өз білімін, түсінігін және қабілетін кәсіби деңгейде қолдану;
- бірлескен жобалар мен іс-шараларда басқа мамандармен жұмыс істеу;
- командалық жұмыс, келіссөздер және ұйымдастыру дағдыларын көрсету;
- жаңалықтар мен өзгерістерді позитивті қабылдау;
- жасыл өсімдіктің негізгі физиологиялық үрдістерінің табиғаты туралы, өсімдіктердің қоршаған ортамен қарым-қатынасының негізгі заңдылықтары мен реттеу механизмдері туралы түсінікке ие болу;
- ормандағы таксация, мониторинг және түгендеу (инвентаризация) әдістерін меңгеру;
- далалық жағдайларда геодезиялық өлшеу құралдарын пайдалана отырып, жергілікті жерде орман шаруашылығы объектілерінің шекараларын сипаттау;
- Қазақстанда интродукцияланған ағаш өсімдіктерінің орман құраушы түрлерін білу;
- пісіп-жетілген, қураған екпелерді кесу, күтіп-баптау кесудің және орманды күтіп-баптаудың басқа да түрлерінің экологиялық салдарларын бағалау және талдау дағдысын меңгеру.

3.5 Кәсіби құзыреттілігі:

- ормандардың өнімділігі мен орнықтылығын арттыратын, топырақтың су және жел эрозиясының алдын алу және техногендік ландшафттарды қалпына келтіру үшін орман өсіру әдістерін, орманды қалпына келтіру технологиясын, құралдары мен әдістерін білу және түсіну;
- орман екпелерін, қорғаныштық орман екпелерін құру және өсіру технологиясын жобалау, енгізу және бақылау;
- ормандарды, регламенттерді игеру, орман екпелерін өндіру, санитарлық-сауықтыру іс-шаралары, орман учаскелерін, орман питомниктерін, плантацияларды, гидромелиоративтік жүйелерді экологиялық, экономикалық параметрлерді ескере отырып, өртке қарсы шаралардың жобаларын дайындау;
- орман қорғау іс-шараларын жоспарлау және жобалау, олардың экономикалық және экологиялық тиімділігі мен мақсаттылығын негіздеу;
- қолданыстағы стандарттар бойынша ағаш материалдарының сапасын бағалау қабілетін меңгеру;
- орман ресурстары туралы білімдерін ұтымды пайдалануды ұйымдастыру және аумаққа антропогендік әсерді азайту жөніндегі іс-шараларды анықтау үшін білімдерін пайдалану.

4 Кәсіби тәжірибеден өту базалары:

Кәсіби тәжірибе – 21 кредит, соның ішінде: 1 оқу тәжірибесі (ботаника және дендрология бойынша) – 4 кредит; 2 оқу тәжірибесі (орманшылық және орман питомнигі бойынша) – 4 кредит; өндірістік – 10 кредит, диплом қорғау алдындағы тәжірибе – 3 кредит.

Студенттер ботаника және дендрология пәндері бойынша оқу тәжірибелерін «Астана-Зеленстрой» АҚ, «Жасыл Аймақ» РМҚК базаларында және де қалалық саябақ, скверлер территорияларында өтеді. «Орманшылық» және «Орман питомнигі» пәндері бойынша оқу тәжірибелерін Сандықтау оқу-өндірістік орман шаруашылығы және Ақкөл ОШММ базаларында өтетін болады. Өндірістік және диплом алдындағы тәжірибелерді келесідей кәсіпорындарында өтеді: Орман және жануарлар дүниесін қорғау мемлекеттік мекемелері, облыстық аумақтық инспекциялары, кәсіпорындарда: «Астана-Көгалдандыру» АҚ, «Жасыл Аймақ» РМҚК, «Астана орманы», «Республикалық селекциялық орталығы» РМҚК, «ҚазОШАҒЗИ» ЖШС, ҚР ЕҚТА, мемлекеттік қорықтар, резерваттар, ұлттық табиғи саябақтары, табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармаларында, елді мекендердің көгалдандыруда және абаттандыруда жауап беретін коммуналдық кәсіпорындары мен басқа мемлекеттік мекемелер, және де орман шаруашылығы саласында әрекет ететін жеке фирмаларда.

5 Білім беру бағдарламасының құрылымы

№	Пәндердің циклдері және атаулары	Жалпы еңбек көлемі	
		Академиялық сағат бойынша	Академиялық кредит бойынша
1	2	3	4
1	Пәндердің жалпы білім беру циклі (ЖББН)	1680	56
1)	Міндетті компонент	1530	51
	Қазақстанның қазіргі заманғы тарихы	150	5
	Философия	150	5
	Шет тілі	300	10
	Орыс (Қазақ) тілі	300	10
	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (ағылшын тілінде)	150	5
	Әлеуметтік-саяси білімдер модулі (әлеуметтану, саясаттану, мәдениеттану, психология)	240	8
	Дене шынықтыру	240	8
2)	Жоғары оқу орны компоненті	150	5
	Экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері	150	5
2	Базалық пәндер циклі (БП)	3360	112
1)	Жоғары оқу орны компоненті	1530	51
	Кәсіби-бағытталған шетел тілі	120	4
	Кәсіби орыс (қазақ) тілі	90	3
	Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы	120	4
	Орман ботаникасы пәнінен оқу тәжірибесі	60	2
	Дендрология	150	5
	Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық	180	6
	Дендрология пәнінен оқу тәжірибесі	60	2
	Орманшылық және орман питомниктері пәнінен оқу тәжірибесі	120	4

	Орман питомникалық ісі	180	6
	Екпе ормандар	150	5
	Орман шаруашылығындағы биометрия	150	5
	Орман таксациясы	150	5
2)	Таңдау бойынша компонент	1830	61
	Орман топырақтану	120	4
	Метеорология	120	4
	Орман аңдары және құстарының биологиясы	120	4
	Инженерлік геодезия	150	5
	Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру	120	4
	Ормантану және орман ресурстарын тану	180	6
	Плантациялық орман өсіру	120	4
	Орман ағаш түрлерінің селекциясы	150	5
	Орман құру	150	5
	Орман басқару және орман заңнамалары	150	5
	Геоақпараттық жүйелері және орманды қашықтан басқару	150	5
	Орман экономикасы	150	5
	Орман шаруашылығындағы кәсіпкерлік қызмет негіздері	150	5
3	Кәсіптік пәндердің циклі (III)	1800	60
1)	Жоғарғы оқу орны компоненті	1800	60
	Елді мекендерді көгалдандыру	180	6
	Орман пирологиясы	150	5
	Орман қорғау	180	6
	Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы	180	6
	Орман тауарларын тану	150	5
	Сүрек өңдеу технологиясы	120	4
	Орманды пайдалану	180	6
	Бақ-саябақ өнерінің негіздері	150	5
	Орман шаруашылығындағы еңбек қорғау	120	4
	Өндірістік тәжірибе	300	10
	Диплом қорғау алды тәжірибе	90	3

4	Қосымша оқу түрлері (ҚОТ)		
5	Қорытынды аттестация	360	12
1)	Мамандық бойынша мемлекеттік емтихан немесе дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау	360	12
	Барлығы	7200	240

3-қосымша. Міндетті және жоғары оқу орнының компоненттері пәндерінің сипаттамасы

1. Пән туралы ақпарат:	
Пәннің атауы	Қазақстанның қазіргі заманғы тарихы
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиттері:	Мектеп бойынша базалық білім
4. Постреквизиттері:	мәдениеттану, философия, саясаттану, әлеуметтану
5. Компетенция:	<ul style="list-style-type: none"> - өткен тарихи оқиғалар мен көріністерді сыни талдау, ретроспективті, салыстырмалы-тарихи және де басқа да ғылыми зерттеу әдістері негізінде оларды адамзаттың әлемдік-тарихи дамуымен байланыстыра көрсетуге дағдылану; - әлемдік және еуразиялық тарихи үдерістер бастауларында тәуелсіз Қазақстан мемлекетінің қалыптасу алғышарттарын, кезеңдері мен олардың тарихи негіздерін білу; - қазақстандық даму үлгісінің өзіндік басымдылықтарын, ерекшеліктері мен маңыздарын шынайы және жан-жақты ескеру; - күрделі тарихи үдерістерді, құбылыстарды және қазіргі Қазақстанның тарихи тұлғаларының қызметін оқытуда аналитикалық және аксиологиялық талдаулар жасау дағдысын меңгеру.
6. Курстың авторы	Қазақстан тарихы кафедрасы
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қазіргі Қазақстан тарихы [Текст] : оқулық / Б. Ғ. Аяған, Х. М. Әбжанов, Д. А. Махат. - Алматы : Раритет, 2010 ж. 2. Әминов Т.М. Қазіргі Қазақстан тарихы. Оқу құралы. Алматы, 2017 ж.. 3. Назарбаев Н.Ә. Тәуелсіздік дәуірі.- Алматы: ҚАЗАқпарат, 2017. 4. Нұртазина Р.А. Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі: оқу құралы.- Алматы: Бастау, 2014. 5. Ертлесова Ж. Реформы 90-х: интервью с ключевыми участниками событий. - Алматы, Атамұра. - 2016.
8. Пәннің мазмұны: Жоғары оқу орнындағы «Қазақстанның қазіргі заманғы тарихы» - XX ғасырдан бастап қазіргі кезге дейінгі Қазақстан территориясында орын алған тарихи заңдылықтарды анықтайтын тарихи оқиғалар, құбылыстар, үдерістерді тұтас күйінде зерттейтін ғылым. Пәннің жоғары теориялық деңгейде оқытылуы студенттерге XX ғасырдың басынан бастап Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздік алған жылдарындағы Отан тарихындағы негізгі оқиғаларға қатысты қажетті білім алып, Қазақстандық даму моделінің ерекшелігін айқындауға мүмкіндік береді.	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Философия
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиттер	Әлеуметтану, саясаттану, мәдениеттану, психология, Қазақстанның қазіргі заман тарихы
4. Постреквизиттер	Ғылым тарихы мен философиясы, қазіргі заманғы қоғам философиясы
5. Құзыреттіліктер	Студенттердің бойында сананың ашықтығы, өзіндік ұлттық код, ұлттық сана-сезім, рухани жаңғыру, бәсекеге қабілеттілік, реализм және прагматизм, сыни ойлау, білімге ұмтылыс қасиеттерін қалыптастыру

6. Курстың авторы	Философия кафедрасы
7. Негізгі әдебиеттер	1. Назарбаев Н.А. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру». http://www.akorda.kz . 2. Нұрышева Г.Ж. «Философия» – Алматы: Инжу-маржан, 2013ж. 3. Джонстон Д. «Философияның қысқаша тарихы. Сократтан Дерридаға дейін». Ғылыми ред. Нұрышева Г.Ж. – Астана, 2018.– 216 б. 4. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018.–360 б.
8. Пән мазмұны: Философияның пайда болуы және дамуы. Дүниені философиялық түсінудің негіздері. Сана, рух және тіл. Болмыс. Онтология және метафизика. Адам философиясы және құндылықтар әлемі. «Мәңгілік Ел» және «Рухани жаңғыру» - жаңа Қазақстан философиясы.	

1. Пән туралы негізгі мәлімет:	
Пән атауы	Әлеуметтану және саясаттану
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер	Мектептік базалық пәндер
4. Постреквизиттер	Философия, ғылым тарихы мен философиясы
5. Құзыреттіліктер	Қоғамдағы тұлғааралық қарым-қатынас жүйелерін сыни ойлау қабілетін қалыптастыру, қоғамның табиғатын, оның топтары мен институттарының хабардарлығын түсіну. Әлемдік саясат пен қазіргі заманғы саяси процестердің заңдары мен заңдылықтарын, сондай-ақ ұлттық және азаматтық бірегейлікті қалыптастыру арқылы қоғамдық сананы жаңғыртудың негізі ретінде әлеуметтік-гуманитарлық көзқарасты қалыптастыру.
6. Курстың авторы	Философия кафедрасы
7. Негізгі әдебиеттер	1. Әбдірайымова Г.С. «Жастар социологиясы»: оқу құралы. 2-басылым. – Алматы: «Қазақ университеті», 2012. – 224 б. 2. Дж. Ритцер, Дж. Степницки. «Әлеуметтану теориясы». – Алматы: «Ұлттық аударма бюросы» қоғамдық қоры, 2018. – 856 б. 3. Абсаттаров Р.Б. «Саясаттану негіздері». – 2 том.- Алматы: Қарасай, 2011. 4. Мұсатаев С.Ш. «Саяси билік»: Оқу құралы. Алматы: Қазақ университеті. – 2014
8. Пән мазмұны: Әлеуметтік әлемдік түсінудегі әлеуметтану. Әлеуметтану теорияларына кіріспе. Әлеуметтанулық зерттеулер. Әлеуметтік құрылым және қоғамның стратификациясы. Әлеуметтану және бірегейлік. Әлеуметтік өзгерістер: жаңа әлеуметтанулық пікір-таластар. Саясаттану ғылым және оқу пәні ретінде. Саяси ғылымның қалыптасуы мен дамуының негізгі кезеңдері. Қоғамдық өмір жүйесіндегі саясат. Саяси билік: мәні және жүзеге асыру механизмдері. Әлемдік саясат және қазіргі халықаралық қатынастар.	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Мәдениеттану және психология
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер	Мектептік базалық пәндер
4. Постреквизиттер	Философия, ғылым тарихы мен философиясы
5. Құзыреттіліктер	Мәдени бірегейлікті қалыптастыру, мәдени үрдістердің табиғатын түсіну, мәдениет объектілерінің ерекшеліктері,

	мәдениетаралық қарым-қатынаста мәдени құндылықтардың рөлі негізінде мәдени жағдайларды талдау және бағалау қабілеті арқылы қоғамдық сананы жаңғыртуға негіз ретінде әлеуметтік-гуманитарлық дүниетанымның дамуы. Ұлт көшбасшысы Н.А. Назарбаевтың «Рухани жаңғыру» бағдарламасы тұрғысынан уақыттың сын-қатеріне сәйкес сананы жаңғыртуға қажетті жалпы психологиялық мәдениетті арттыру, жеке тұлғалық қатынастағы тұлғаның мінез-құлқының әлеуметтік-психологиялық заңдылықтарының ерекшеліктерін меңгеру.
6. Курстың авторы	Философия кафедрасы
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аронсон Э. «Көпке ұмтылған жалғыз» = The Social Animal: әлеуметтік психологияға кіріспе: / Э. Аронсон ; ауд. Д. Д. Дүйсенбеков. - 11-бас. - Астана: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2018. – 407 б. 2. Джакупов С.М. «Введение в общую психологию». – А.: Қазақ университеті, 2014 3. Шульц Д. «Қазіргі психология тарихы» / Д. Шульц, С. Э. Шульц; ауд. Б. Қ. Ақын. - 11-бас. - Астана: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2018. – 447 б. 4. Ғабитов Т.Х. Қазақ мәдениетінің тарихы:оқу құралы.- Алматы:Қазақ университеті, 2016. 5. Молтобарова К.И. Мәдениеттану.-Алматы, 2018.
8. Пән мазмұны:	Мәдениет морфологиясы. Мәдениет тілі. Қазақстан көшпелілер мәдениеті. Түркілердің мәдени мұрасы. Қазақ мәдениетінің қалыптасуы. Психологиядағы ұлттық сананы қалыптастыру контекстіндегі тұлға. Тұлғааралық қарым-қатынас қазақстандық үйлесімді тұлғаның даму факторы ретінде.Тиімді тұлғааралық қарым-қатынас технологиялары қоғамдық сананы жаңғыртудың негізі ретінде.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	Мектептік базалық пәндер
4. Постреквизиттер:	Орман шаруашылығы және орман ресурстарын тану, Орманшылық және рекреациялық орманшылық, Елді мекендерді көгалдандыру
5. Құзыреттер:	<p>Ағзадан биосфераға дейінгі барлық деңгейдегі биологиялық жүйелердің өмір сүру, қалыптасу және қызмет ету заңдылықтарын және олардың қоршаған ортамен өзара әрекеттесуін зерттеу.</p> <p>Тірі организмдердің тіршілік ортасына және қоршаған ортаға экологиялық факторлардың әсерін талдай білу;</p> <p>Экологиялық процестерді талдау әдістерін, қоршаған органы және қоғамды қорғаудың нақты міндеттері мен басымдықтарын қою;</p> <p>Тіршілік қауіпсіздігінің өзекті мәселелері бойынша өз көзқарасын дұрыс тұжырымдау және негіздеу;</p> <p>Экологиялық сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау ережелері мен тәсілдерін меңгеру;</p> <p>Бейбіт және соғыс уақытындағы төтенше жағдайлар кезінде өмір мен денсаулықты жеке және ұжымдық қорғаудың негізгі тәсілдерін меңгеру.</p> <p>Экологиялық сипаттағы төтенше жағдайлардан болуы мүмкін зардаптардың себептері мен белгілерін анықтау.</p>

	Қоршаған ортаны қорғау және тіршілік қауіпсіздігі үшін практикалық қызметте тірі организмдер мен қоршаған ортаның өзара әрекеттесу заңдылықтары туралы алынған білімді қолдану.
6. Курс авторлары	Экология кафедрасы
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Перзадаева А. А. Экология: курс лекций - Астана: КАТУ им. С. Сейфуллина, 2009. - 74 с.</p> <p>2. Аскарова У. Б., Аскарлов Н. Б. Экология и устойчивое развитие: учебник для вузов. - Алматы: Print-Service, 2011. - 190 с.</p> <p>3. Коробкин В. И., Передельский Л. В. Экология: учебник для студентов бакалаврской степени высш. проф. образования /18-е изд., доп. и перераб. - Ростов н/Д : "Феникс", 2012. - 601 с.</p> <p>4. Алишева К. А. Экология: учебник - Алматы: NURPRESS, 2012. - 342 с.</p> <p>5. Нурмухамбетова Р. Т. Экология и устойчивое развитие: учеб. пособие - Астана: КазАТУ им.С.Сейфуллина, 2013. - 206 с.</p> <p>6. Сатова К.М. Абсеитов Е.Т. Экология и устойчивое развитие: учебно-методический комплекс.- Астана: КазАТУ им.С.Сейфуллина, 2013. - 159 с.</p> <p>7. Гордиенко В.А. и др. Экология и устойчивое развитие: учеб. пособие. Ч. I/ Федеральное гос. бюджет. образоват. учреждение высш. проф. образования МГУ им. М.В.Ломоносова. - КазАТУ им. С. Сейфуллина. - Астана, 2014. - 267 с.</p> <p>8. Абдимуратов Ж.С., Хакимжанов Т. Е., Дюсебаев М. К. Охрана труда и основы безопасности жизнедеятельности: конспект лекций для студентов всех форм обучения спец. 050717 - Теплоэнергетика. - Алматы : АИЭС, 2007. - 41 с.</p> <p>9. Заичко Г. А., Приходько А. Е. Основы безопасности жизнедеятельности:" Практикум для практической и самостоятельной работы студентов всех специальностей и форм обучения: - Астана : КазАТУ им. С. Сейфуллина, 2009. - 163 с</p>
8. Пәннің мазмұны:	Қоғам мен табиғатты қорғаудың теориялық базасы ретінде экологияның жалпы түсінігі және тіршілік қауіпсіздігі негіздері. Ағзалардың қоршаған ортамен және тіршілік ету жағдайларымен өзара қарым-қатынасы. В. И. Вернадскийдің биосфера тұжырымдамасы Қазіргі ноосфераны анықтау. Қазіргі заманғы экологиялық мәселелер. Тіршілік қауіпсіздігі негіздері. Техносфера ұғымы. Адамның тіршілік ортасымен өзара іс-қимыл қауіпсіздігін қамтамасыз ету принциптері. Табиғи және техногендік сипаттағы ықтимал, нақты және іске асырылған қауіптер.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Қазақ (Орыс) тілі
2. Кредит саны	10
3. Пререквизиттері	Мектептегі қазақ (орыс) тілі мен әдебиетінің курсы
4. Постреквизиттері	Кәсіби орыс (қазақ) тілі
5. Оқу пәнінің күзiреттілігі	Негізгі коммуникативтік дағдылар қазақ немесе орыс тілдерінде болуы керек: әлеуметтік және мәдени контексттердің тиісті ауқымында ауызша және жазбаша түрде (тыңдау, сөйлеу, оқу, жазу) түсініктерді, фактілерді және пікірлерді түсіндіру. Грамматикалық білік дағдыларын

	қалыптастыру Іскерлік құжаттарды дұрыс жүргізу және іскерлік хат-хабарларды жүргізу. Ғылыми мәтінмен жұмыс істеу туралы түсініктері болады.
6. Курстың авторы	Қазақ және орыс тілдері кафедрасының оқытушылары
7. Негізгі әдебиеттер	1. Русский язык: учебное пособие для студентов казахских отделений университетов (бакалавриат) / под ред. К.К. Ахмедьярова, К.К. Жаркынбековой. – Алматы: Қазақ университеті, 2008. 2. Мухамадиев Х.С. Пособие по научному стилю речи. Русский язык. – Алматы: Казак университеты, 2009. 3. Федосюк М.Ю., Ладыженская Т.А., Михайлова О.А., Николина Н.А. Русский язык для студентов-нефилологов: учебное пособие. – М., 2000. – 256 с.
8. Пәннің мазмұны.	Функционалды-семантикалық сөйлеу түрлері. Функционалды сөйлеу стилі. Сөйлеудің функционалдық стилінің жалпы сипаттамасы. Тілдің ғылыми стилінің жалпы тұжырымдамасы. Лексикалық, морфологиялық, синтаксистік деңгейдегі ғылыми стильдің ерекшеліктері. Мәтін ауызша сөйлесудің жетекші бөлігі ретінде. Мәтіннің құрылымдық және семантикалық артикуляциясы. Тақырып мәтін. Мәтіннің құрылымы мен мағынасы. Мәтіннің коммуникативті тапсырмалары, сөйлемдегі сөйлемдердің ролі. Мәтінді қалыптастыратын сөйлем функциялары. Шағын мәтіндер. Ғылыми мәтінді өңдеудің негізгі түрі ретінде талдау. Ғылыми бағытта жоспар және оны дайындау. Жоспардың түрлері. Ғылыми мәтінді тезистеу. Ғылыми мәтіннің құрамдық-семантикалық құрылымы. Ғылыми мәтіннің анықтамасы. Ғылыми мәтіндердің түсіндірмесі. Аннотация түрлері. Ғылыми мәтіндерге сілтеме. Баяндаманың түрлері. Ғылыми мәтінді шолу. Ғылыми мәтіннің құрылымы. Ғылыми жұмыстар туралы пікірлер. Резюме. Пікір. Қорытынды. Ауызша сөйлеу мәдениеті (жалпы түсінік). Сөйлеу мәдениетінің нормалары (орфографиялық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік нормалар). Кәсіби салада сөйлеу мінез-құлық мәдениеті. Дұрыс (мәдениетті) сөйлеудің түрі. Сөйлеу мәдениеті этикасын жетілдіру (сөйлеу этикеті, іскерлік этикет). Іскерлік қарым-қатынас түрлері (іскерлік әңгіме, телефонмен сөйлесу).

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Шет тілі
2. Кредит саны	10
3. Пререквизиттер	Мектеп шет тілі курсы
4. Постреквизиттар	Кәсіби бағытталған шет тілі
5. Құзыреттер	Оқу бағдарламасын меңгеру қорытындылары барысында студенттер келесі құзыреттерге қол жеткізеді: 1) серіктесінің және осы деңгейдегі мәтіндердің авторларының коммуникативтік мақсаттарын түсінудің тұжырымдамалық негізін жүйелейді; 2) коммуникативтік мақсатқа сәйкес сөйлеу формалары мен түрлерін салыстырады және тандап алады / логикалық құрастырылған сөйлеу түріне қарым-қатынас (коммуникация); 3) зерттелетін тілдің әлеуметтік-мәдени нормаларына сәйкестігін ескере отырып, тиісті тілдік құралдарды дұрыс тандау және тиісті түрде қолдану арқылы өз коммуникативтік ниеттерін қажет деңгейде көрсете алады; 4) нақты фактілерді, беделді пікірге сілтемелерді және т.б., ауызша мінез-құлқының коммуникативтік және когнитивті негізделген әдістерін пайдалану деңгейлерін сыныптайды; 5) стилистикалық ерекшеліктерді зерттеуген назар аударатырып, шеттілінің даму заңдылықтарын анықтайды;

	<p>6) ғылыми және әлеуметтік сипаттағы мәтіндердегі оқиғалардың себептері мен салдарын лингвистикалық сипаттайды және талдайды;</p> <p>7) негізделген ақпаратты (мәліметтерді) пайдалана отырып, қазіргі заманғы проблемалардың ықтимал шешімдерін шеттілінде айта алады;</p> <p>8) осы деңгейдегі жеткілікті негізделген тілдік құралдармен тілдік материалдарды дәлелді қолданады; 75% қатесіз сөйлеуменқатар, рұқсат етілген қателерді дер кезінде және өз бетінше түзетеді;</p> <p>9) коммуникативтік әрекетті құру стратегиясын және тактикасын иеленіп, тілдік тақырыптар шеңберінде және сөздерді грамматикалық дұрыс құрастыру арқылы, лексикалық жетік тілге сүйене отырып, дұрыс интонациямен сөйлей алады.</p>
6. Курстың авторы	Шетел тілдер кафедрасы
7. Негізгі әдебиет	<p>1. McMillan Dictionary of Contemporary English. - McMillan, 2010.</p> <p>2. R. Harrison, S. Philpot, L. Curnick. New Headway Academic Skills. Reading, Writing, and Study Skills. Oxford University Press. - 2009.</p> <p>3. ArlineBurgmeier, Lawrence J. Zwier, Bruce Rubin, Kent Richmond. Inside Reading. The Academic Word List in Context. Pre-Intermediate to Advanced. Oxford. - 2009.</p> <p>4. Murphy Raymond. Essential Grammar in Use. Intermediate. Cambridge University Press. – 2010.</p> <p>5. British National Corpus: http://www.natcorp.ox.ac.uk</p> <p>6. The Corpus of Contemporary American English (COCA): http://www.americancorpu</p>
8. Пән мазмұны	<p>Деңгей А1-В1(1 семестр)</p> <p>1 Сәлемдесу</p> <p>2. Мен және менің отбасым</p> <p>3 Менің үйім.</p> <p>4. Менің үйім., өмір сүру жағдайы, техника, жабдықтар</p> <p>5. Сатып алу.</p> <p>6. Адам және оның денсаулығы.</p> <p>7. Адам өміріндегі Спорт.</p> <p>8. Бос уақыт.</p> <p>9. Туған ел және оқытылатын тілдің елі.</p> <p>10. Күн тәртібі</p> <p>11. Халық, қала, көлік, саяхат тәсілдері, қалада бағдарлау, қаланың көрнекті орындары, флора және фауна.</p> <p>12. Қоршаған ортаны қорғау.</p> <p>13. Менің білімім.</p> <p>14. Әлемнің атақты университеттері. Шетелде және Қазақстанда оқу.</p> <p>15. Заманауи оқу және заманауи гаджеттер</p> <p>Деңгей А1-В1(2семестр)</p> <p>1 Қазіргі қоғамдағы отбасы.</p> <p>2 Отбасы бюджеті.</p> <p>3 Қазақстандағы тұрғын үй құрылысы; тұрғын үй түрлері (қалалық, ауылдық үй, пәтер).</p> <p>4 Заманауи дизайн.</p> <p>5, Демалысты жоспарлау.</p> <p>6, Саяхат.</p>

- 7, Рухани жаңғыру. Тарих; мемлекеттің қалыптасуы
- 8, Мемлекеттік және саяси құрылым. Қазақстан Республикасының және оқытылатын тіл елінің экономика саласы
- 9, Дәстүр мен әдет-ғұрыптар. Қазақстан және оқытылатын тіл елінің салт-дәстүрлері, туған күнін және адам өміріндегі басқа да оқиғаларды мерекелеу.
- 10 Мейрамдар. Қазақстан Республикасындағы және оқытылатын тіл еліндегі ұлттық, мемлекеттік
- 11 Қазақстандағы білім беру жүйесі.
- 12 Оқытылатын тіл елінің білім беру жүйесі. Білім деңгейлері жоғары кәсіптік білім, білім беру бағдарламасы
- 13 Болашақ мамандық. Кәсіби құзыреттілік; маманның кәсіби сапасы
- 14 Әртүрлі кәсіптердің артықшылықтары мен кемшіліктері. Жалақы; ұжымдағы атмосфера, депрессия мен стресстердің даму тәуекелі.
- 15 Таңдаған мамандыққа сұраныс. Қазақстанда мен оқытылатын тіл елінің ең сұранысқа ие мамандықтары. Еңбек нарығы 2019.
- Деңгей А2В1 (1 семестр)
- Мен және менің отбасым.
- Қазіргі жас отбасы.
- Түрлі ұрпақ өкілдері арасындағы қарым-қатынас.
- Менің үйім-менің қамалым.
- Адам және оның денсаулығы.
- Адам өміріндегі Спорт.
- Бос уақыт.
- Туған ел мен ОЕТ
- Туған ел және ОЕТ. Туған елі және Оқытылатын елдің тілі /елдері, географиялық орналасуы, климаты, ауа райы, Астана
- Қазақстан қалалары мен оқытылатын елдің тілі мен көрікті жерлері. Флора және фауна.
- Әдет-ғұрыптар мен дәстүрлер.
- Оқытылатын елінің тілі, дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары
- Мәдени және Ұлттық мерекелер.
- Білім.
- Болашақ мамандық.
- Деңгей А2В1 (2 семестр)
1. Қазіргі қоғамдағы отбасы
  2. Жас отбасы бюджеті және шығынның негізгі баптары
  3. Тұрғын үй құрылысы; тұрғын үй түрлері (қалалық, ауылдық үй, пәтер);
  4. Заманауи дизайн; сәулет; үйді жайластыру; интерьерді безендіру;
  5. Демалысты ұйымдастыру
  6. Демалыс және сауықтыру; ойын-сауық; саяхат;
  7. Тарих
  8. Мемлекеттік құрылым
  9. ҚР Ұлттық, мемлекеттік, кәсіби және өзге де мерекелер және естелік күндер;
  - 10, Осы мерекелердің тарихи маңызы; мерекелік рәсімдер, мәдени жобалар
  - 11, ҚР және СИА білім беру жүйесі, білім деңгейі жоғары кәсіби білім беру, білім беру бағдарламасы, академиялық ұтқырлық
  - 12, Университетті, мамандықты таңдау, қабылдау стандарттары, білім траекториясы, Жеке оқу бағдарламасы.
  - 13, Болашақ мамандық
  10. Әр түрлі мамандықтардың артықшылықтары мен кемшіліктері
  - 15, Еңбек нарығында таңдалған мамандықтың қажеттілігі
- Деңгей В1В2 (1 семестр)
- Заманауи қоғамдағы отбасы.
- Жас отбасы бюджеті.

Тұрғын үй түрлері (қалалық, ауылдық, пәтер)
 Заманауи дизайн.
 Демалысты жоспарлау
 Туризм; демалыс және сауықтыру; көңіл көтеру.
 Рухани жаңғыру.
 ҚР мен ШТМ ұлттық рәміздерінің мәдени-тарихи құрылымы
 Мемлекеттік құрылым, ҚР және ШТМ құқықтық институттары.
 ҚР және ШТМ экономикалық бағыты.
 ҚР мейрамдары.
 Ағылшын тілінде сөйлейтін мемлекеттердің мейрамдары.
Наурыз – Ұлыстың Ұлы күні!
 Қазақстан: Мерекелік салттар, мәдени жобалар. Салттар мен дәстүрлер.
 ШТМ: Мерекелік салттар, мәдени жобалар. Салттар мен дәстүрлер.
 Деңгей В1В2 (2 семестр)
 Адам және табиғат.
 Экологиялық проблемалар. Қоршаған орта ластануы.
 Ғылыми-техникалық прогресс. ҚР жаңартылатын ресурстары.
 Ғылыми-техникалық прогресс. Ағылшын тілінде сөйлейтін мемлекеттердің жаңартылатын ресурстары.
 Әлемдік бұқаралық ақпарат құралдары
 Жарнама.
 Өнер, музыка, ҚР және ағылшын тілінде сөйлейтін мемлекеттердің әдебиеті.
 Ағылшын тілінде сөйлейтін мемлекеттердің мәдениет қайраткерлері.
 ҚР Білім Беру жүйесі.
 Ағылшын тілінде сөйлейтін мемлекеттердің Білім Беру жүйесі.
 Университетті таңдау
 Кәсіби құзіреттіліктер.
 Таңдалған мамандықтың артықшылықтары мен кемшіліктері.
 Еңбек нарығында таңдалған мамандыққа сұраныс деңгейі.
 Еңбек ақы.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиттер:	Математика, физика
4. Постреквизиттер:	Геоақпараттық жүйелері және орманды қашықтан басқару, Орман құру, Орман шаруашылығындағы биометрия
5. Құзыреттер:	Бұл пәнді оқу нәтижесінде студенттер: - қарапайым веб-сайттарды құрастыру және жасау; - векторлық және растрлық бейнелерді өңдеу; - мультимедиялық презентациялар жасау; - байланыс үшін әртүрлі әлеуметтік платформаларды қолдануға; - кәсіби білімін кеңейту үшін электрондық оқытудың әр түрлі формаларын қолдануға; - түрлі бұлт қызметтерін пайдалуға дағдылы болуы керек.
6. Курс авторлары	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар кафедрасы
7. Негізгі әдебиеттер	1. Shynybekov D.A., Uskenbayeva R.K., Serbin V.V., Duzbayev N.T., Moldagulova A.N., Duisebekova K.S., Satybaldiyeva R.Z., Hasanova G.I., Urmashhev B.A. Information and communication technologies. Textbook: in 2 parts. Part 1, 1st ed. - Almaty: IITU, 2017. - 588 p., ISBN 978-601-7911-03-4 (A textbook in English with the stamp of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan)

	<p>2. Shynybekov D.A., Uskenbayeva R.K., Serbin V.V., Duzbayev N.T., Moldagulova A.N., Duisebekova K.S., Satybaldiyeva R.Z., Hasanova G.I., Urmashhev B.A. Information and communication technologies. Textbook: in 2 parts. Part 1, 1st ed. - Almaty: IITU, 2017. - 588 p., ISBN 978-601-7911-04-1 (A textbook in English with the stamp of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan)</p> <p>3. Urmashhev B.A. Information and communication technology: Textbook / B.A. Urmashhev. – Almaty, 2016. - 410 p., ISBN 978-601-7940-02-7 (A textbook in English with the stamp of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan)</p> <p>4. Нурпеисова Т.Б., Кайдаш И.Н. ИКТ. Учебное пособие / Алматы, изд-во Бастау, 2017, 183 с.</p> <p>5. Nurpeisova T.B., Kaidash I.N. ICT, Almaty, Bastau, 2017. 241 p.</p>
--	--

8. Пәннің мазмұны: Әлеуметтік дамудың негізгі секторларындағы АКТ рөлі. АКТ стандарттары. Компьютерлік жүйелерге кіріспе. Компьютерлік жүйелердің архитектурасы. Бағдарламалық жасақтама. Операциялық жүйелер. Адам-компьютермен өзара әрекеттесу. Деректер базасы жүйесі. Деректерді талдау. Деректерді басқару. Желілер мен телекоммуникация. Кибер қауіпсіздік. Интернет технологиясы. Бұлтты және мобильді технологиялар. Мультимедиялық технологиялар. Smart технология. Электронды технология. Электрондық бизнес. Электронды оқыту. Электрондық үкімет. Кәсіби салада ақпараттық технологиялар. Өнеркәсіптік АКТ. АКТ даму перспективалары.

Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Дене шынықтыру
Кредиттер саны	8
Пререквизиттер:	биология, анатомия, адам физиологиясы, гигиена, дәрігерлік бақылау, валеология, педагогика, психология.
Постреквизиттер:	«Дене тәрбиесі» пәнің оқытуда қолданбалы білімдерді меңгеру, қолданбалы шеберліктер мен дағдылардың қалыптасуы, дене жаттығуларымен айналысудың акценттілігі. Болашақ мамандыққа қажетті жеке адамның психологиялық қасиеттері мен сапаларын тәрбиелеуде дене жаттығуларымен және спортпен үздіксіз айналысу мүмкіндіктерін және тәжірибелерін қолдану. Еңбекті ғылыми ұйымдастыру жүйесінде дене тәрбиесінің мақсаттары мен міндеттері. Болашақ мамандықтың ерекшеліктерін ескеру, өндірістік дене тәрбиесінің түрлері мен тәсілдері.
Құзыреттіліктер:	Болашақ мамандардың дене дайындығының жеткілікті деңгейін, жұмыс қабілеттілігінің жоғарғы деңгейін қамтамасыз ету; кәсіби маңызды дене және психомоторлық қабілеттілігін дамыту; ағзаның бейімделу резервтерін көтеру және денсаулықты нығайту үшін дене мәдениеті; әдістері мен құралдарын меңгеру; салауатты өмір салты білімдері мен әдеттерін, денсаулықты сақтау мен нығайтудың амалдарын игеру және оларды денсаулықты сақтау үшін қолдану.
Курс авторы	Шкурков А.С., Сатбаев Е.К.
Негізгі әдебитеттер	<p>1. В.И. Ильинич. Физическая культура студента. Москва, 2001 г.</p> <p>2. Г.Д. Иванов, А.К.Кульнараров. Физическое воспитание студентов. Алматы, 2002 г.</p> <p>3. Теория и методика физического воспитания. Под общ. ред. А.П.Матвеева и Д.Новикова. М., 2005.</p>

Пәннің мазмұны: Дене шынықтыру және спорт сабағында қызығушылық пен қажеттілікті және позитивті қарым-қатынасты қалыптастыру. Қимыл-қозғалыс мүмкіншілігін арттыру, кәсіби-қолданбалы және әдістемелік дайындықты жақсарту негіздерінде студенттің денсаулығын дамыту. Студенттер дене шынықтыру сабағын белсенді қолдануына спорт түрлері бойынша жарыстар мен спорттық-сауықтыру іс-шараларына дайындау және қатысу. Дене шынықтыру және спорт құралдарын жалпы дене дайындық типі бойынша комплексті қолдану. Дене және функционалды жағдайдың деңгейін жоғарылату. Дене шынықтыру құралдырын сауықтыру мақсатында профилактикалық қолдану. Студенттер психологиялық, педагогикалық, дәрігерлік және биологиялық бақылау негіздерінде косымша білім алады.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:

Пән атауы	Кәсіби-бағытталған шет тілі
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиті:	Базалық мектеп білімі, Дендрология, Кәсіби орыс (қазақ) тілі, Орман шаруашылығындағы биометрия, Экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері
4. Постреквизиті:	Орман питомникалық ісі, Екпе ормандар, Орман таксациясы, Орман құру
5. Компетенциялары:	<p>Абстрактілі ойлауды, сараптауды, синтездеуді жасай білу. Өзін өзі дамытуға, өзінтабуға, творчестволық потенциалын пайдалануға дайын болу. Орман шаруашылығы саласындағы мәселелерді шешу үшін ағылшын тілінде ауызша және жазбаша түрде коммуникация жасауға дайын болу. Орман шаруашылығы саласында жоспарлауға және сараптауды жасауды білу.</p> <p>Жасай білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ақпараттарды беру және алу үшін орман шаруашылығы бойынша оқулықтарды және басқа әдебиеттерді шет тілінде оқу; - шет тілінде ғылыми тезистерге рецензия және аннотациялар беру; - шет тілінде орман шаруашылығы бойынша сұхбат жүргізу, хабарлама және баяндама жасау; <p>Дағдыларға ие болу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мамандық тақырыптары бойынша монологиялық монологиялар сөз сөйлеу; - мамандықпен байланысты, сұрақтарды талқылауларға мүмкіндік беретін, диалогиялық сөз сөйлеу; - әлеуметтік және қоғамдық-саясат тақырыптарына сұхбат жүргізу; - мақсаттарға қарай арнайы тексттерді оқу темпі.
6. Курс авторы	Китайбекова Сара Оразбековна
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Wood Industry and Forestry/ Сост. И.В. Оганесьянц. – Ленинград, 1971. – 16с.</p> <p>2. Токарева Т.В. English for Foresters. Английский язык для специалистов лесного хозяйства: учебное пособие. – 2-е изд.</p> <p>3. Йошкар-Ола: Марийский государственный технический университет, 2009 г. – 220 с.</p> <p>4. Большой англо-русский словарь в 2т./ Под ред. И.Р. Гальперина. – М., 1979.</p> <p>5. Электронное пособие «Cambridge English Grammar» URL: http://www.gerasoft.com/english.html</p>
8. Пән мазмұны:	Орман ғылымы-Forest science; Ағаштың ботаникалық классификациясы -

Botanical classification of wood; Шет тіліндегі негізгі терминдер және дендрологиядағы терминологиялар; Көгалдандырушы және орманшы мамандарын дайындауда пайдаланылатын терминдер. Орман типтері- Types of forests; Ағаш қалай өседі -How a tree grows; Тамыр жүйесі және функциясы- Root structure and function; Діңнің құрылымы және функциясы- Stem structure and function; Жапырақ құрылымы- Leaf structure; Орман денсаулығы -Forest health; Қазақстандағы ормандар-Forests in Kazakhstan; Ормандардың басымдылығы- Forestry advances; Қоршаған ортаны қайта қалпына келтіру үшін ағаш отырғызу- Tree planting for environment restoration;

1. Пән туралы негізгі ақпарат:

Пән атауы	Кәсіби орыс (қазақ) тілі
2. Кредит саны	3
3. Пререквизиті:	Қазақ тілі, орыс тілі, дендрология, орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы
4. Постреквизиті:	Екпе ормандар, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, орман питомникалық ісі, орман шаруашылығындағы биометрия, орман таксациясы, орман құру.
5. Компетенциялары:	<p>Берілген көлемде мамандық бойынша орыс тіліндегі ғылыми тексттерде болатын ақпаратты түсіну, анализ жасау, қорыту және жаңғырту: өзінің көзқарасын аргументтей алу. Орман шаруашылығы және көгалдандыруда пайдаланылатын терминдердің мазмұнын, атауларын және түсініктерін;</p> <p>Командада жұмыс істей білу және түрлімәдениеттердің әртүрлілігін қабылдай ала білу.</p> <p>Кәсіби орыс (қазақ) тілдегі атауларды және тілдік бірліктерді жаза және дұрыс оқи білу; орманшылық терминдердің мәндерін және құрылымдық бөліктерін анықтау, түсінік пен терминдерді білу.</p> <p>Орыс тілін оқу кәсіби әрекетте пайдалану. Кәсіби коммуникациядағы мәселелерді шешуде орыс тілінде барлық тілдік әрекеттерінде (хат, сөйлеу, оқу, тыңдау) біліктілікті жетілдіру.</p> <p>Орман ресурстары саласында өңдеу мен зерттеудің жаңа тәсілдерін тәжірибеге енгізу және зерттеу.</p>
6. Курс авторы	Исабекова Айжан Кадырбековна
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1 Введенская Л.А. Культура и искусство речи / Л.А. Введенская. – Ростов на Д., 2006. – 165 с.</p> <p>2 Голуб И.Б. Русский язык и культура речи / И.Б. Голуб. – М.: Логос, 2005. – 183 с.</p> <p>3 Ганапольская Е.В. Русский язык и культура речи. Семнадцать практических занятий/ Е.В. Ганапольская. М.: Логос, 2005. – 136 с.</p> <p>4 Ганапольская Е.В. Русский язык и культура речи. Семнадцать практических занятий/ Е.В. Ганапольская. М.: Логос, 2005. – 136 с.</p> <p>5 Солганик Г.Я. Культура устной и письменной речи делового человека: справочник-практикум / Г.Я. Солганик. - М.: Логос, 2015. – 186 с.</p> <p>6 Бурцева В.В. Словарь иностранных слов / В.В. Бурцева. - М., 2004. - 206 с.</p> <p>7 Антонова Е.С. Русский язык и культура речи / Е.С. Антонова, Т.М. Воителева. – М.: Академия, 2012 -105 с.</p> <p>8 Муравьева Н.В. Вузовские информационные ресурсы и</p>

коммуникативная культура молодых специалистов / Н.В. Муравьева, В.В. Струнина // Социально - гуманитарные знания.- 2007.- № 5. – С. 23-25.

8 Пәннің мазмұны. Тіл жүйе ретінде. Стилистика. Ғылыми зертеу тақырыбын қалыптастыру дағдыларын дамыту. Кәсіби орыс тілінде негізгі терминдер және тұрақты сөзтіркестері. Ғылыми зерттеу мәселелері және тақырыбы бойынша материалдарды таңдау. Библиографияны жасаудың ережелері. Кәсіби сөздің дағдысы. Ғылыми стильдің стилқалыптастырушы бағыты. Ғылыми сөздің жасалуы формалары. Ғылыми сөздің стилінің лексикалық белгілері. Текст: құрылымдық-мағыналық белгілері. Аннотация. Ғылыми тексттерді редактірлеу. Іскерлік стилдің ерекшеліктері. Жеке құжаттау. Әкімшілік-канцеляриялық стилтабы. Құжаттар реквизиттерін жасаудың талаптары. Орман биометриясы, орман шаруашылығы, орманшылық, тауартану, орман көшетжайы, орман екпелері, дендрология және орман пирологиясында пайдаланылатын терминдер.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:

Пән атауы	Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиті:	Базалық мектеп білімі
4. Постреквизиті:	Дендрология, Екпе ормандар, Орман ағаш түрлерінің селекциясы, Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы, Сүрек өңдеу технологиясы
5. Компетенциялары:	<p>Ағаш-бұта өсімдік тұқымдастарының органдары, ткандарының анатомиялық және морфологиялық құрылымы, олардың функциялары мен онтогенез және филогенез процесіндегі қалыптасуы; өсімдік организмдері және қоршаған ортаның байланысы; өсімдік тіршілікәрекеті процесстері мәнін, онтогенез процесіндегі зат алмасуларды, су алмасу заңдылықтарын, фотосинезді, минералдық азықтануды, тыныс алу, өсу, даму, ағаш өсімдіктерінің өнімдік органдарының қалыптасуын, жеміс екпелерін және бұталарды түсіну және білу, өсімдіктердің қолайсыз факторларға төзімділігі және үйренісуі.</p> <p>Жасай білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - микроскоппен жұмыс істеу және анатомиялық препараттарды дайындау; - өсімдіктердің толықтай және жекелеген органдарының морфологиялық анализін жүргізу, өсімдіктердің метаморфозын ажырату; - өсімдіктер жамылғысы әр түрлі биоценоздардың өкілдері және негізгі тұқымдастардың белгілерін тану; - ағаш бұта екпелерінің себінділерінің өнімділігін анықтаудың тәжірибелік біліктілікті алу; - ағаш өсімдіктері және жеміс екпелерінен максималды өнімдерін алудың теоретикалық негіздерін зерттеу; - өсімдіктердің дамуы және өсуіне минералдық азықтар мен өсіру регуляторлары деңгейлерінің әсерін зерттеу; - әр түрлі екпелерде биохимиялық талдау жүргізу. <p>Ие болу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - биологиялық нысандардың әр түрлілігі туралы базалық түсінікті көрсету; - микроскоппен жұмыс істеу біліктілігі, биологиялық нысандармен далалық және лабораторлық жағдайларда қазіргі заманғы жұмыс әдістерін қолдану; - физиологиялық және биохимиялық құбылыстар мәндерін

	<p>өсімдіктердің өнімділігін жоғарылатуға, ағаш өнімдерінің сапалығын жақсарту бағытындағы тәсілдер жүйесінің теориялық негізі ретінде негіздеу;</p> <p>- өзіндік іздеу, талдау және жасалып жатқан зерттеулерді бағалау, кәсіби әрекетте творчестволық ізденіс, магистратуралық білім беру бағдарламалары бойынша ағаш өсімдіктері физиологиясы саласында оқуды жалғастыру.</p>
6. Курс авторы	Муранец А.П., Джаксылыкова А.К.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андреев Н.Г., Андреев Л.Н. Основы агрономии и ботаники: Основы агрономии и ботаники: учеб. пособ. для с.х. вузов. - М.: Колос, 2004.-487с. 2. Андреева И.И., Родман Л.С. Ботаника.-Колос,2005.-528с. 3. Хржановский В.Г. Курс общей ботаники М: Высш.школа,1982,т.1-2 4. Тутаюк В.Х.. Анатомия и морфология растений.М.:Высшая школа,1980 5. Жуковский П.М. Ботаника.М.:Высш. Школа,1982,т.1-2 6. Хржановский В.Г., Пономаренко С.В. Практикум по курсу общей ботаники.М.:Высшая школа,1979 7. Хржановский В.Г., Викторов В.С. и др. Ботаническая география с основами ботаники.Л.: Колос,1979 8. Муранец А.П.,Нетесова М.А. Практикум по ботанике Астана, 2006 9. Лотова Л.И. Морфология и анатомия высших растений. М.: КомКнига, 2007. -510с.
8	<p>Пәннің мазмұны: орман ботаникасы ғылымның компоненті ретінде орман шаруашылығы мамандарын дайындау жүйесінде жалпыкәсіби пәндердегі барлық биологиялық мамандықтардың ішінде жоғары классикалық білім берудің биологиялық әртүрлілік туралы базалық биологиялық пән болып табылады. Берілген пән төменгі және жоғары өсімдіктердің дамуын, ішкі және сыртқы құрылымын толықтай қарастыруға мүмкіндік береді. Осы пәнді зерттеу студенттерге өсімдіктердің вегетативті және генеративтік органдарының морфологиясы мен анатомиясы, клетка, ткандарының құрылымы, өсімдіктердің систематикасы туралы базалық теориялық түсінік қана емес, сонымен қатар міндетті пәндерді меңгеруге арналған тәжірибелік дағдыларды алады.</p> <p>Ағаш өсімдіктері физиологиясы өсетін организм функцияларын, тіршілік ету процесстерін, химиялық құрамын, мүмкін болатын бүкіл сыртқы орта жағдайларындағы онтогенездің барлық тізбегі бойынша өсімдіктердегі заттардың және энергиялардың айналуын зерттейді. Минералдық тыңайтқыштарды, физиологиялық белсенді заттарды интенсивті пайдалану ағаш және бұта екпелері себінділерінің өнімділігін айтарлықтай жоғарылату мақсатында олардың өсімдік организмдерінің өсуі және зат алмасуына әсерін терең және жан жақты зерттеуді талап етеді.</p>

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Дендрология
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері
4. Постреквизиті:	Ормантану және орман ресурстарын тану, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Екпе ормандар, Орман питомникалық ісі, Орман таксациясы, Елді мекенді көгалдандыру
5. Компетенциялары:	Ағаш өсімдіктерін зерттейтін ботаниканы білу: ағаш және бұталарды; олардың түрлерін және таралу ареалын; өсімдіктер морфологиясын;

	<p>Экологиялық ерекшеліктеріне сай ағаш тұқымдастарының ассортименттерін әр түрлі формаларға пайдалануға таңдау жасауды білу.</p> <p>Көгалдандыру, интродуциялағанда жаңа ағаш-бұта тұқымдастарын таңдауды білу, өзінің позициясын негіздей алу; көшелерді көгалдандыру, саябақтарды жасауда Екпе ормандарн орналастыруда ғылыми негіздеуді жасай білу;</p> <p>- толеранттық сезімді болу, басқа мамандардың тілектерін сыйлай білу.</p> <p>- аумақты көгалдандыруда пайдаланылатын ағаш және бұталардың интродукциясында тәжірибелік біліктілік.</p>
6. Курс авторы	Майсупова И.К., Кобабаева А.А.
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Б.М. Муканов, Б.Д.Майсупова, М.В.Шабалина. Дендрология. Алматы, Нурай Принт сервис, 2011.</p> <p>2. В.Ф.Абаимов. Дендрология, 3-е издание. «Академия», М., 2009.</p> <p>3. Богданов П.Л. Дендрология - Москва: Лесная промышленность, 1974 - с.240</p>
<p>8. Пән мазмұны: Өсімдіктердің экологиялық қасиеттері және экологиялық факторлар туралы түсінік: климаттық, топырақ-су, биотикалық, антропогендік факторлар, олардың ағаш өсімдіктеріне әсері. Өсімдік жамылғысы туралы оқу негіздері. Ботаникалық түр, оның ареалы. Ағаш өсімдіктерінің интродукциясы және оның мәні. Жабықтұқымдылар және жалаңаштұқымды өсімдіктер бөлімдерінің жалпы сипаттамасы. Қазақстанның аудандастырылу түрлерінің ерекшеліктері. Жапырақтар, гүлдер, діндердің, желектердің сәндік қасиеттері. Өсімдіктердің дамуы және тіршілік ұзақтықтары. Ағаш өсімдіктерінің негізгі даму фазалары.</p>	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық
2. Кредит саны	6
3. Пререквизиті:	Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Дендрология, Экология және қоршаған орта, Биометрия, Ормантану және орман ресурстану
4. Постреквизиті:	Орман питомникалық ісі, Екпе ормандар, Орман таксациясы, Геоақпараттық жүйелер және орманды қашықан басқару, Орманды қорғау, Орманды пайдалану
5. Компетенциялары:	<p>Білуі және түсінуі: Орманның морфологиялық құрылымын. Орманның биологиясы және экологиясы теориясының негізін, орман типтерін. Орманның вегетативті және тұқымдық жаңғыруының ерекшеліктерін, тұқымдастар ауысуын. Басты және өтпелі пайдалану кесулерінің әдістерін. Орманның табиғи жаңғыруына көмек әдістері. Негізгі рекреациялық ресурстар туралы білім, рекреациялық ормандыпайдаланудың оптимизацияларының негізгі принциптері.</p> <p>Істей алу: Басты пайдалану кесулері және күтім кесулері бойынша орман кесу жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу. Нарықтық экономия жағдайында орман ресурстарын пайдаланудың тұрақтылығы мен үздіксіздігі принципі бойынша орман кәсіпорынының шаруашылық іс әрекетін дұрыс ұымдастыру. Ормандарды өрттерден қорғауды қамтамасыздандыру және олардың болуы жағдайында дұрыс өшіруді ұйымдастыру. Рекреациялық потенциалдарды анықтау мен сипаттау бойынша тәжірибелік дағдыларды</p>

	<p>менгеру, рекреациялық ормандардың өнімділігі және тұрқатылығын жоғарылату шаралары бойынша жүйелерді жасау.</p> <p>Ие болу: «Орманшылық» пәні бойынша алған білімді тәжірибиде пайдалануды білу. Рекреациялық учасқоктерді ұйымдастыру бойынша жоспар-сұлба жасау. Ормандарды ең қолайлы абаттандыру тәсілдерін тандау, шаруашылық шараларды жүргізілуі бойынша бағалау. Оқу саласында – орманды пайдалану және ормандарды рекреациялық пайдалануда қазіргі заманғы эксперименталды әдістерді қолдану. Ғылыми әдебиеттермен жұмыс және талдау жасау, инновациялық әдістерді зерттеу және оларды тәжірибеге енгізу.</p>
6. Курс авторы	Курманғалиев Ж.С., Мазаржанова К.М.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мелехов И.С. Лесоводство. -М.: МГУЛ, 2003. 2. Белов С.В. Лесоводство. М., 1983г. 3. Луганский Н.А., Залесов С.В. и др. Лесоводство, Екатеринбург, 2001г. 4. Правила рубок в лесах Казахстана. Щучинск. 2005г. 5. Атрохин В.Г., Иевень И.К. Рубки ухода и промежуточное пользование. М., 1985г. 6. Байзаков С.Б., Гурский А.А., Аманбаев А.К., Токтасынов Ж.Н. Леса и лесное хозяйство Казахстана, Алматы, 1996. 7. Гудочкин М.В., Чабан П.С. Леса Казахстана, Алма-Ата, 1958г. 8. Морозов Г.Ф. Учение о лесе. Изд.5. М. Л. 1949 г. 9. Курамшин В.Я. Ведение хозяйства в рекреационных лесах. М., «Агропромиздат», 1988г. 10. Моисеев В.С., Янковский Л.Н. и др. Сторительство и реконструкция лесопарковых зон. Л., 1990г. 11. Журавков А.Ф. Основы ведения хозяйства в лесах зеленых зон. В., 1973г. 12. Тюлпанов Н.М. Лесопарковое хозяйство. Л., 1975 г.
<p>8. Пәннің мазмұны: Орман туралы түсінік. Орманның негізгі элементтері. Орманды күтім кесулері. Күтім кесулерін жүргізудің техникалары. Күтім кесулеріндегі жұмыстарды ұйымдастыру. Орманды күтім кесулерін жүргізудің ерекше түрлері. Басты пайдалану кесулері. Тандамалы кесулер. Жаппай-орманкесу кесулері. Концентрацияланған кесулер. Шартты-жаппай кесулер. Біртіндеп кесу. Тұқымдастың орманшылық қасиеттерінен кесу әдістерін тандаудың тәуелділігі. Кесілген жерлерді тазалау. Орманның табиғи жаңаруына көмек әдістері. Орманды қорғау. Орман өрттері. Орман өрттерін сөндірудің әдістері. Демалушылар және туристермен жаппай қатынасу жағдайында қала маңы рекреациялық ормандарда орман және ормансаябақтық шаруашылықты жүргізу.</p>	

1. Пән туралы негізгі ақпарат	
Пән атауы	Орман питомникалық ісі
2. Кредит саны	6
3. Пререквизиті:	Дендрология, Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктері физиологиясы, Ормантану және орман ресурстарын тану
4. Постреквизиті:	Екпе ормандар, Плантациялық орман өсіру, Орман ағаш түрлерінің селекциясы, Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы
5. Компетенциялары:	Оқу нәтижесінде студент білуі керек: - Орман тұқым ісінің теориялық негіздерін және

	<p>негізгі ағаш және бұта түрлерінің биологиялық ерекшеліктері, орман көшетжайларын жобалаудың негіздерін;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ормантұқымдық аудандастыру және агротехникалық күтім, отырғызу материалдарын өсіру принциптерін. <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ағаш және бұта түрлерінің өнімділігін болжауды; - Орман көшетжайының жобасын жасауды; - Орман тұқымдарының сеппе сапаларын анықтауды (ылғалдылық, шығымдылығын, өміршеңдігін, сапасапалығы, өсу энергиясы, 1 000 тұқым массасы); - Орман тұқымдарының сапалығы бойынша құжаттарды рәсімдеуді (паспорт, орташа үлгіні таңдау актісі, тұқымдардың кондициондығы туралы күәлік), МЕМСТ қолдану; - Орман отырғызу материалдарын өсіру агротехникасын. <p>Ие болу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман көшетжайларын жобала жасауды және тұқымдарды танумен ажырата білуді; отырғызу материалдарына есептік-технологиялық карта жасауды және нормативтік-анықтамалық материалдарды қолдану. <p>Тәжірибелік дағдыларды жинау, нормативті-анықтамалық материалдарды қолдану орман тұқымдары сапасы бойынша құжаттарды рәсімдеу, МЕМСТ пайдалану.</p>
6. Курс авторы	Мазаржанова К.М., Майсупова И.К.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Редько Г.И. Лесные культуры В2Ч. Часть 2-ое изд.6 испр. И доп. Учебник для академического бакалавриата. Архангельск, 2018 2. Кентбаева Б.А. Лесосеменное дело. – Алматы, 2015ж. 3. Малаховец П.М.. Лесные культуры. Учебное пособие. Архангельск ИПЦ САФУ, 2012 4. Крук Н.К., Гвоздев Н.К. Курс лекций по дисциплине «лесные культуры и защитное лесоразведение». Минск 2012 4. Кентбаев Е.Ж., Кентбаева Б.А. Деревья и кустарники Казахстана для лесовыращивания. – Алматы, 2011ж. 5. Байзаков С.Б., и др. Лесные культуры Казахстана. - Алматы, 1кн., 2007ж. 6. Майсупова И.К. Орман тұқым ісі пәні бойынша 5В080700- Орман ресурстары және орман шаруашылығы мамандығының зертханалық-тәжірибелік жұмысынан арналған Әдітемелік нұсқаулар. Астана 2014 7. Ушаков М.И., А.В. Капралов, В.Н. Денеко, А.В. Григорьева, В.В. Фомин, А.С. Попов. Лесосеменное дело. Учебно-методическая пособие для проведения лабораторных работ. Часть 1. Уральский государственный лесотехнический университет. Екатеринбург., 2018
8 Пәннің мазмұны:	<p>Негізгі өнім ретіндегі тұқым, Қазақстандағы орман тұқымдарына сұраныс және оларды дайындаудың көлемі. Тұқым және жемістің құрылымы. Ағаш және бұталардың жемістенуі. Орман тұқымдарын өнімдерін болжау және есептеу. Екпелердегі орман тұқымы өнімі. Ормантұқым базасын ұйымдастыру. Орман тұқымшылықтың селекциондық-генетикалық алғышарттары. Тұқымдардың селекциондық категориялары. Екпелер және ағаштарды селекциондық бағалау. Ормантұқымдық учасоктері (тұрақты және уақытша), ормантұқымдық плантациялар, оларды жасаудың әдістері, өсіру және эксплуатациялау. Екпелерді жаппай тұқым дайындау алдында тексеру және олардың сапасын бағалау.</p>

Ағаш көшетжайлары туралы жалпы мағлұмат. Қазақстандағы орманкөшетжайлық шаруашылықтың дамуы. Отырғызу материалдарының түрлері және оларды мақсатты пайдалану; көшетжайлардың түрлері; орман, сәндік, жеміс-жидектік. Көшетжай аумағын ұйымдастыру. Көшетжайдың ұйымдастырушылық-шаруашылық жоспары: жобалық тапсырма, жобалық-картографиялық материал, түсіндірмелік жазба, өсірілетін өнімнің өзіндік құнының техникалық есептеулері. Жалпы, пайдалы, өндірімелік және қосымшалық аудандар; сеппе, қалемшелерді тамырландыру мектеп бөлімінің, аналық-қалемшелік плантациялық, қосымшалық және көшетжайдың жалпы аудандарын қарапайым және компьютерді пайдалану арқылы есептеу. Орман көшетжайларындағы тұқымайналымы. Орман көшетжайларында топырақты өңдеу. Көшетжай ретінде территорияны бастапқы игеру. Орман көшетжайларында тыңайтқыштар мен гербицидтерді қолдану. Сеппе бөлімі. Сеппелер мен тікпе себінділерді күту. Мектеп бөлімі. Ағаш мектептері түрлері және олардың жасалуы, сәндік тұқымдастар мектептері. Мектептердегі тұқымайналымы. Топырақты өңдеу.

1. Пән туралы негізгі ақпарат	
Пән атауы	Екпе ормандар
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Орман питомникалық ісі, дендрология, орман топырақтану, рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық
4. Постреквизиті:	Орман ағаш түрлерінің селекциясы, орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру, орман таксациясы, геоақпараттық жүйелер және орманды қашықтықтан зондтау, қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы
5. Компетенциялары:	<p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстан Республикасындағы орманекпелері ісінің тарихын; - Қазақстан Республикасындағы орманекпелері ісінің жағдайын және ормандықайта қалпына келтіру бойынша оқып жатқан пәннің өндірістік жұмыстарда шешімдерін табудағы рөлін; - Республикадағы орман өсіру және орманды қайта қалпына келтіру бойынша сұрақтарға жауап беретін негізгі нормативтік құжаттарды; - Екпе ормандарн өсіруде пайдаланылатын негізгі тыңайтқыштарды тәжірибеде таңдау әдістерін қолдану; - негізгі орман екпелері аудандары категориялары және орманекпелері аудандастыруларды бір біріне қоя білу; - Екпе орман аудандарының категориялары және Екпе ормандар типтері. <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кәсіби іс әрекетте нормативті-техникалық әдебиеттерді қолдану және таңдау; - Екпе ормандарне күтім жасау бойынша қолданыстағы ережелерге сүйене отырып күтім бойынша негізгі ұсыныстарды беру;
6. Курс авторы	Кабанова С.А, Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Байзаков С.Б., Медведев А.Н., Искаков С.И., Муканов Б.М. Лесные культуры в Казахстане: - Учеб.для ВУЗов – Алматы: КазНАУ, 2007.-288 стр.</p> <p>2. Родин А.Р., Калашников Е.А., Родин С.А., Силаев Г.В., Рысин С.Л., Вильданов М.Ф. Лесные культуры. Учебник. М.: ВНИИЛМ, 2002. – 440 с.</p> <p>3. Протасов А.Н. Типы лесных культур Казахстана. – Алма-Ата, Кайнар, 1965.</p>

	<p>4. Редько Г.И., Родин А.Р., Трещевский И.В. Лесные культуры. – М., 1985.</p> <p>5. Новосельцева А.И., Родин А.Р. Справочник по лесным культурам. – М.: Лесная пром-сть, 1984. – 312 с.</p> <p>6. Справочник работника лесного хозяйства. Под ред. А.И. Прохорова. – Алма-Ата: Кайнар, 1989. – 271 с</p> <p>7. Типовые нормы выработки, нормы времени на лесокультурные, лесозащитные и противопожарные работы, выполняемые в равнинных условиях. Астана, 2004</p>
<p>8. Пәннің мазмұны: Екпе ормандар – ағаш және бұта тұқымдастарын отырғызу немесе себу арқылы жасалған, алқа ағаштарды зерттейді. Екпе ормандарын өсіру – орман шаруашылығының негізгі міндеттерінің бірі. Орманды қайта қалпына келтіргенді орман екпіндерін орманекпелері қоры учаскелерінде жасайды, ал орман өсіруде – ормансыз және қолайсыз жерлерде жасалады. Техникалық қабылдау және инвентаризация, екпе ормандар сапасын бағалау.</p>	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Орман шаруашылығындағы биометрия
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Дендрология, Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Ормантану және орман ресурстану
4. Постреквизиті:	Орман питомникалық ісі, Орман таксация, Орман құру, Орман экономикасы
5. Компетенциялары:	<p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кездейсоқтық өлшемдерін зерттеу негізгі бағытының орман нысандарын биометриялық талдау класстары негізінде танысу; - орман шаруашылығын және орман тәжірибесін бақылау, эксперименттерді жоспарлау және жүргізу, ұйымдастырудың негізгі тәсілдерін меңгеру; - кездейсоқтық өлшемдерді зерттеу бағытындағы негізгі әдістемелер; - эксперименттерді жасауды үйрену, цифрлік ақпараттарды өңдеу және алу. <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - арнайы пәндердің нақты тапсырмаларын орындауда статистикалық тәсілдерді қолдану; - қарапайым статистикалық моделдердің талдауын жасауды нақты және дұрыс орындау; - алынған нәтижелерді өндірістік және ғылыми зерттеулерде пайдалану; - бұл оқу жоспары цифрлік мәліметтерді ЭЕМ-де статистикалық талдауды қарастырады. <p>Ие болу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - жинап алынған статистикалық мәліметтерді талдау; - толық жеке өзін өзі таныту және шешімдерді қабылдау; - нормативтік-анықтамалық материалдарды қолдану бойынша тәжірибелік дағдыларды алу; - орман тұқымдарының сапасы бойынша құжаттарды рәсімдеу, МЕМСТ пайдалану.
6. Курс авторы	Мазаржанова К.М., Курманғалиев Ж.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Яковлев В.Б., Яковлева О.,А. «Биометрическая обработка экспериментальных данных» Учебное пособие., М., 2014

	<p>2. Бегімқұл Б.К. Биометрия оқулық. «Нур-Принт» баспасы. Алматы-2014</p> <p>3. Кентбаев Е.Ж., Кентбаева Б.А. Компьютерные программы «Биометрия», «Корреляция», «Дисперсия», на магнитных носителях.-Алматы, 2007</p> <p>4. Шилина М.В., Мусатова О.В., Биометрия Учебно-методический комплекс. УО «ВГУ им. Машерова» 2011</p> <p>5. Аубакиров Х.Ә. Биометрия «Дәуір баспасы» Алматы. 2011</p> <p>6. Лакин Г.Ф. Биометрия.-М., «Высшая школа», 1990</p>
<p>8. Пәннің мазмұны: Биометрия – ормантану және орманшылықта эксперименттердің санын жобалауды және олардың нәтижелерін математикалық статистика әдістерімен өңдеуді зерттейді, сонымен қатар өзіне ағашдіндердің кеңістіктік құрылымын зерттеу, талдауды, яғни ағаштар мен ағашдіндердің өсу функцияларын алады, және де ЭЕМ қолдану негізінде ормантану және орманшылықта математикалық моделдеу әдістерін пайдалануды қарастырады.</p>	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Орман таксациясы
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Орман шаруашылығындағы биометрия, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Инженерлік геодезия, Екпе ормандар, Плантациялық орман өсіру
4. Постреквизиті:	Орман құру, Орман басқару және орман заңнамалары, Геоақпараттық жүйелер және орманды қашықтықтан басқару, Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы
5. Компетенциялары:	<p>Орман қоймаларында өңделген және орманда алынған, орманөнімдерін өлшеу және есептеу техникасын білу.</p> <p>Орман таксациялық жабдықтарды және аспабтарды пайдаланудың білімін тәжірибеде пайдалану, олардың құрылысын және сақтау тәртіптерін білу.</p> <p>Орман массивтері жоспарлы-картографиялық материалдарын жасай алу, орман орналастыру сынақ алаңдарын жасау.</p> <p>Басты орман өнімдері бойынша дифференциацияланған ағаш қорлары өсіп тұрған орманның сортименттеу әдістерін меңгеру.</p> <p>Орманды инвентаризациялау техникасын, ағаш өсімін есептеу және екпелердің өсімі динамикасын жасауды жасай білу.</p>
6. Курс авторы	Дудина Н.Н., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Лесная таксация и лесоустройство. В.В.Загребев. М. «Экология». 1991</p> <p>2. Тесная таксация. Н.П. Анучин. М. «Лесная промышленность». 1982</p> <p>3. Лесная таксация и лесоустройство. А.В. Ваги и др. М. «Лесная промышленность». 1978</p> <p>4. Лесная таксация. З.Я. Нагимов и др. Екатеринбург. УГЛТУ. 2006</p> <p>5. Основы лесной таксации. В.В. Загребев, А.В. Вагин. М. «Высшая школа». 1975</p> <p>6. Лесная таксация и лесоустройство. В.К. Захаров. Екатеринбург. 2000</p> <p>7. Практикум по лесной таксации и лесоустройству. А.Н.</p>

	Поляков. М. «Агропромиздат» 1987 8. Справочник по таксации лесов. А. 1985 9. Леса Казахстана. Состояние и перспективы развития. Кокшетау. 2003 Сортиментные и товарные таблицы Казахстана
8. Пәннің мазмұны: Орман таксациясы туралы жалпы мәлімет. Жеке ағаштар таксациясы. Ағаш діндері көлемін анықтаудың әдістері. Алқа ағаштар таксациясы. Таксациялық көрсеткіштер және оларды анықтау. Ағашдіндер қорын, орман элементтері және олардың жиынтығын анықтау. Шөлейтті ормандарды таксациялау ерекшеліктері. Ағашдіндерде сортименттердің шығуын анықтау. Ағашдін қорының ағымдық өсімі таксациясы. Ағашдін өсімі жүруінің кестесі. Орман кесу қорының таксациясы. Орман қорын инвентаризациялау. Дайындалған орман материалдарының таксациясы.	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Бақ-саябақ өнерінің негіздері
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Биология және география (мектеп бағдарламасы шеңберінде), Дендрология, Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы
4. Постреквизиті:	Елді мекенді көгалдандыру
5. Компетенциялары:	Білу: - отандық ландшафттық архитектураның мәдени-тарихи мұра басты нысандарының, олардың тарихын, жасалуын және қазіргі жағдайын; - саябақ және бақтарды жасауда, усадьба және сарай резиденцияларында қолданылатын негізгі стилдер. Істей білу: - әр түрлі тарихи кезеңдер ландшафттық нысандар ерекшеліктерін, нысандардың ландшафттық дизайн типологиясы, берілген аймақ жағдайына ағаш тұқымдастарын таңдау принциптерін ажырату; - қоршаған ортаның және қазіргі урбозкология проблемаларын түсіну, Қазақстандағы ландшафттық нысандарының қалыптасуы ерекшеліктері; Ие болу: - аридті аймақ қалаларының микроклиматын жақсарту тәсілдерін; - ландшафттық архитектура мәдени-тарихи ескерткіштерін салыстырмалы талдауы.
6. Курс авторы	Дудина Н.Н., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Дормидонтова В.В. История садово-парковых стилей. М. Архитектура, 2003,- 321с. 2. Гарнизиненко Т.С. Справочник современного ландшафтного дизайнера. Ростов н/Д.: Феникс, 2005.-204с. Крижановская Н.Я. Основы ландшафтного дизайна. Ростов н/Д : Феникс, 2005.-204 с. 3. Сокольская О.Б. История садово-паркового искусства. М. ИНФРА - М. 2004,- 372с. 4. Теодоронский В.С., Степанов Б.В. Ландшафтная архитектура и садово-парковое строительство. МГУ, 2004. - 269с. 5. Лежнева Т.Н. Основы декоративного садоводства. М.,Академия, 2011.-258 с. 6. Дж. Брукс. Дизайн сада. М. 2003.- 105с.

	7. Нехуженко Н.А. Основы ландшафтного проектирования и ландшафтной архитектуры, С.П.б, Нева. 2004.- 351с.
8. Пән мазмұны: Бақ-саябақ өнерінің пайда болуы тарихы, міндеттері және пәні. Египет бақтары. Өзенаралық бақтар. Регулярлы стилде ландшафттық дизайн нысандарын қалыптастыру. Парсы және Индия бақ-саябақ өнері. Ежелгі Греция және Рим бақ-саябақ өнері.пейжазды стил ландшафттық дизайнында нысандарды қалыптастыру. Ежелгі Қытай саябақтары. Жапондық саябақтар. Саябақтық композиция элементтері. Ағаш және бұталардан негізгі топтық композициялар. Су құрылыстары. ШАФ және визуалды коммуникация. 17 ғасырлық француздық бақ-саябақ өнері. Барокко стилі. 18 ғасырдың 2-ші жартысындағы Ағылшын бақ-саябақ өнері. Пейзаждық романтикалық саябақтар. Қазіргі заманғы бақ-саябақ құрылысы және оның дамуы тенденциялары.	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Елді мекенді көгалдандыру
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Берілген пәнді меңгеруге қажетті пәндер – Орман топырақтану, Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Дендрология.
4. Постреквизиті:	Елді мекенді көгалдандыру пәнін оқу басқа арнайы пәндерді меңгеруге мүмкіндік береді
5. Компетенциялары:	<p>Білуге:</p> <ul style="list-style-type: none"> - көгалдандыру объектілеріне табиғи ландшафт компоненттерін (рельеф, су объектілері, өсімдіктер, сондай-ақ этнография, ұлттық шығармашылық элементтері, инженерлік құрылыстар, шағын нысандар сәулеті) тиімді пайдалану; -көгалдандыру объектілерінің жобаларын сауатты дайындау және ресімдеу, соның ішінде өнеркәсіптік алаңдар мен санитарлық-қорғау аймақтарының аумақтарын көгалдандыру; - объектіні көгалдандырудың ерекшелігіне және Қазақстанның табиғи жағдайларына қарай ағаштардың, бұталардың, лианның және шөп-гүл өсімдіктерінің түр-түрін тандау; <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - көгалдандыру нысандарында жасыл желектерді күту бойынша жұмыстар кешенін жобалау, енгізу, уақытылы және сапалы жүргізу; - объектілерді жобалау ережелері мен нормаларын, алқаағаштардың композициясын; отырғызу материалдарын өсіру технологиясын қолдану; <p>Меңгеруі:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ашық және қорғалған топырақ жағдайында гүл-сәндік өсімдіктерді көбейту және күту дағдылары; - ашық кеңістікті көгалдандыруда гүлді өсімдіктерді пайдалану тәсілдерін. <p>Елді мекендерді көгалдандыру нысандарын жобалау, салу және пайдалану бойынша практикалық дағдыларды меңгеру.</p>
6. Курс авторы	Обезинская Э.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Теодоронский, В. С. Садово-парковое строительство и хозяйство. Учебник / В.С. Теодоронский – Издательство: Академия, 2012. – 288 с.</p> <p>2. Калмыкова, А. Л. Садово-парковое строительство и</p>

	<p>хозяйство: Учебное пособие / А. Л. Калмыкова, А. В. Терешкин. – М: (ПРОФИЛЬ), Альфа-М, Инфра-М, 2012. – 240 с.</p> <p>3 Теодоронский В.С., Горбатова В.И., Горбатов В.И. Озеленение населенных мест с основами градостроительства. Учебник для вузов. М., АСАДЕМА, 2011.</p> <p>4 Боговая И.О., Теодоронский В.С. Озеленение населенных мест. Учебное пособие для вузов. М., Агропромиздат, 1990.</p> <p>5 Теодоронский В.С. Садово-парковое строительство. Учебник для вузов, М.: МГУ леса, 2009.</p> <p>6 Гостев В.Ф., Юскевич Н.Н.. Проектирование садов и парков: Учебник, М: Стройиздат, 1991.</p> <p>7 Справочник работника зеленого строительства. А.А. Лаптев и др. – Киев, Будивельник, 1984.</p> <p>б) дополнительная литература</p> <p>8. Теодоронский В.С. Садово-парковое строительство и хозяйство. Учебник. Ленинград, «Стройиздат», 1978.</p> <p>9. Холявко В.С. Дендрология и основы зеленого строительства. Учебник. М.: Агропромиздат, 1988.</p> <p>10. Краткий справочник архитектора: Ландшафтная архитектура. Под. Ред. И.Д. Родичкина.-К.: Будивельник, 1990-336с.</p> <p>11. Руководство по проектированию парков. Белорусский гос. н-и. и проектный ин-т градостроительства: автор И.Н. Рудеэнко и др.-Минск, Польша, 1980-140с.</p> <p>12. Лунц Л.Б. Городское зеленое строительство – М.: Стройиздат, 1974.</p>
--	---

8. Пән мазмұны: Курс елді мекендер және көгалдандыру нысандарының ландшафттық-жоспарлық ұйымдастырылуын зерттеуге арналған. Жобалау ережелері, екпелер композициялары, нысандардың кеңістіктік ұйымдастырылуы және құрылымдық принциптері, фитоценодикалық және көгалдандырудың эстетикалық аспектілері айтылған. Елді мекендер және қалалардағы рекреация және қазіргі заманғы көгалдандыру нысандарын жасауда бақ-саябақ құрылысы және шаруашылық сұрақтары. Жасыл екпелер жасау агротехникасына, гүлзарлар және газондар құрылысы, оларды күту, жасыл екпелерді қорғау және күзетуге көңіл бөлінеді. Бақ-саябақ өнері және қазіргі заманғы саябақжасау тарихы.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Орман пирологиясы
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы
4. Постреквизиті:	Орман қорғау, Геоақпараттық жүйелер және орманды қашықтықтан басқару

5. Компетенциялары:	<p>Орман пирологиясының теориялық және тәжірибелік негіздерін білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман өрттері табиғатын; - орман өрттерінің таралуы және өсуі, оның пайда болуы себептері; - өрттің таралуы жылдамдығына әсер ететін факторлар; - ормандарды өрттен қорғауды ұйымдастыру құрылымын. <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман өрттерін анықтау техникалары және әдістерін тәжірибеде қолдану; - талдау мәліметтерін қарама қарсы қою, қорытынды шығара білу, позицияны негіздеу; - табиғи өрт қауіптілігі шкалаларын олардың түрлеріне қарай қолдана білу; - өртке қарсы шараларды жүргізу және жобалау. - орман өрттерін сөндіру, өртке қарсы ескерту шараларын ұйымдастыру, орман өрттерінен келген шығындар көлемін анықтау. <p>Орман өртінің дамуын болжау әдістерін, тактикалық тәсілдерді және орман өрттерін өшіру, орман өрттерін сөндірудегі техникалық жабдықтарды, өрттен кейінгі шығындарды азайту тәсілдерін жасай білу.</p>
6. Курс авторы	Дудина Н.Н., Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мелехов И.С., Душа-Гудым С.И., Сергеева Е.П. Лесная пирология. М., 2007 г. 2. Залесов С.В. Лесная пирология. Екатеринбург, 1998. 3. Погребняк Н.С. Общее лесоводство. 4. Байзаков С.Б., Гурский А.А., Аманбаев А.К., Токтасынов Ж.Н. Леса и лесное хозяйство Казахстана – Алматы, 1996. 5. Мелехов И.С. Лесоводство. М., МГУЛ, 2005. <p>Лесной кодекс РК.</p>
<p>8. Пән мазмұны: Орман өрттерінің таралуы, пайда болуы және дамуы жағдайлары. Орман пирологиясының негіздері. Орман өрттерінің классификациясы. Орман өрттерінің аудандары көлеміне қарай классификациясы. Орман өрттері кезіндегі жану процесі. Жаңғыш материалдардың сипаттамалары. Орман өрттерінің себептері. Орман өрттерін анықтау. Орман өрттерінің таралуын ескерту. Орман өрттерін сөндіру. Орман өрттерін сөндірудің негізгі әдістері. Орман өрттерімен күресуді ұйымдастыру және орманөртіне қарсы шараларды жоспарлау.</p>	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Орман қорғау
2. Кредит саны	6
3. Пререквизиті:	Ормантану және орман ресурстану, Орман пирологиясы
4. Постреквизиті:	Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы, Орманды пайдалану
5. Компетенциялары:	<p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман қорғаныштық жұмыстары кезіндегі технологиялық жабдықтардың эксплуатациялық ережелері; - ауру қоздырғыштары мен жәндіктер экологиясы және биологиясы саласында теориялық білімді түсіну; <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман қорғаныштық шараларды жобалау және жоспарлауды, олардың экономикалық және экологиялық тиімділігі мен орындылығын негіздеу;

	<p>- орманды күту, қорғау, ормандарды қайта жаңарту кезінде технологиялық жүйелер және заттарды қолдану, кәсіби міндеттерді орындауды жасау;</p> <p>- зиянкестер және ауруларды санауды жүргізуді білу, талдау мәліметтерін біріктіруді жасау, қорытынды шығару, өзіннің позициясын негіздей алу.</p> <p>Ормандықорғау шараларында қолданылатын технологиялық жүйелер, әдістердің негізгі түрлеріне ие болу.</p>
--	--

6. Курс авторы	Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Воронцов А.И. Лесная энтомология – М.: Высшая школа, 1994; 1982. – 384 с. 2. Воронцов А.И., Семенкова И.Г. Лесозащита. – М.: Агропромиздат, 1988. – 327 с. 3. Падий Н.Н. и др. Лесная энтомология – М.: Лесная промышленность, 1965. – 359 с. 4. Семенкова И.Г., Соколова Э.Г. Фитопатология. – М.: Академия, 2003. – 480 с. 5. Соколова Э.С., Семенкова И.Г. Лесная фитопатология – М.: Лесная промышленность, 1981. – 312 с. 6. Воронцов А.И., Мозолевская Е.Г., Соколова Э.С. Технология защиты леса. – М.: Экология, 1991. – 304 с. 7. Бей-Биенко Г.Я. Общая энтомология. – М.: Высшая школа, 1980. – 416 с. 8. Гусев В.И. Определитель повреждений лесных, декоративных и плодовых деревьев и кустарников. – М.: Лесная промышленность, 1984. – 472 с. 9. Ильинский А.И. Определитель вредителей леса. – М.: Сельхозиздат, 1962. – 392 с. 10. Журавлев И.И. Защита зеленых насаждений от болезней. – М.: Лесная промышленность, 1966. – 232 с. <p>Санитарные правила в лесах Казахстана. – 29 с</p>

8. Пән мазмұны: Орман алқа ағаштарында зиянкестер және аурулардың дамуы динамикасы және экологиясы. Ормандарды аурулар және зиянкестерден қорғау тәсілдері мен әдістері. Орман зиянкестерінің биологиясының негізгі сипаттамалары. Орманның жәндік-зиянкес негізгі экологиялық топтары. Сеппелер және жас алқа ағаштардың аурулары. Ересек алқа ағаштардың аурулары. Ағаштардың бұзылуы. Ауруларды болжау мен санаудың әдістері.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Орман шаруашылығындағы еңбек қорғау
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиті:	Экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері, Орман питомникалық ісі
4. Постреквизиті:	Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру, Сүрек өңдеу технологиясы, Орманды пайдалану
5. Компетенциялары:	<p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - еңбек қауіпсіздігі бойынша негізгі нормативтік-құқықтық актілерді, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария және гигиена; - еңбек қауіпсіздігін қоғамдық бақылау және мемлекеттік қадағалау жүйелері. <p>Істей білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - өндірістік процесстердің қауіпсіздігін бағалау және олардың қауіпсіздігін шешу бойынша өзіндік шешімдерді

	<p>қабылдау;</p> <ul style="list-style-type: none"> - еңбек қауіпсіздігі бойынша жұмыстарды ұйымдастыру; - еңбек жағдайларын жақсарту, жарақат алуды төмендету, еңбек қауіпсіздігі бойынша инструкцияларды жасау бойынша шараларды жасау және іске асыру, қорғаныс заттарының техникалық дұрыстығын тексеру; - оқу және оқу-әдістемлік әдебиеттерді, оқытудың техникалық заттарын қолдану, еңбек қауіпсіздігін ұйымдастыру, өрт қауіпсіздігі және еңбек қауіпсіздігі ережелерінің сақталуын бақылау жүргізу.
6. Курс авторы	Дудина Н.Н., Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон Республики Казахстан «Об охране труда». 2. Закон «Об охране природы» Республики Казахстан. 3. Лесной кодекс Республики Казахстан. 2003 4. Типовое положение о службе охраны труда в ассоциациях, корпорациях, компаниях и других объединениях, Алма-Ата, 1994. 5. Типовое положение о службе охраны труда предприятия, Алма-Ата, 1994. 6. Типовое положение об уполномоченном по охране труда трудового коллектива, А-Ата, 1995. 7. Положение о Главном государственном инспекторе охраны труда. 8. Бронштейн Д.Л., Александров Н.Н. – Современные средства измерения загрязнения атмосферы, Л., «Гидрометеиздат», 1989. 9. Никитин Л.И., Щербаков А.С. – Охрана труда в лесном хозяйстве, лесной и деревообрабатывающей промышленности, М. «Лесная промышленность», 1985. 10. Никитин Л.И., Попов Ю.В., - Охрана труда и противопожарная защита, М. «Лесная промышленность», 1974. 11. Луковников А.В., Григорьев Н.Д., Варгазов В.Г. – практикум по охране труда, М, ВО «Агропромиздат», 1988. Буянов В.М. – Первая медицинская помощь, М. «Медицина», 1981. 12. Правила пожарной безопасности в лесах Республики Казахстан. ППБС-06-96. Алматы. Комитет лесного хозяйства РК.
8. Пән мазмұны: Еңбек қауіпсіздігінің теориялық негіздері. Еңбек қауіпсіздігінің ұйымдастырушылық-құқықтық мәселелері. Өндірістік санитария. Қауіпсіздік техникасының негіздері. Өрт қауіпсіздігі негіздері. Зардап шеккендерге дәрігерлік көмекке дейінгі көмек көрсету.	

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пәннің атауы	Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы
2. Кредит саны	6
3. Пререквизиті:	Экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері, Ормантану және орман ресурстану, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Орман питомникалық ісі
4. Постреквизиті:	Орман пирологиясы, Орман қорғау
5. Компетенциялары:	<p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - табиғи ортаға және өсімдіктерге мелиоритивтік жүйелердің әсер ету аймағы;

	<p>- ландшафт территориясын сақтау және қайта қалпына келтіру үшін дегредациялық жағдайлардың кері әсерлерін төмендету және ескерту тәсілдері туралы;</p> <p>- рекультивацияның негізгі бағыттарын.</p> <p>Істей білу:</p> <p>- нақты жағдайлар бойынша құрғату тәсілдерін таңдау;</p> <p>- топырақтарды рационалды пайдалану бойынша шараларды жасау;</p> <p>- топырақ эрозиясымен күрес жүргізу және күресу шараларына орманмелиоративтік кешендерді жасау;</p> <p>- ағаш және бұта тұқымдастары ассортименттерін таңдау.</p> <p>Ие болу:</p> <p>- жерлерді жақсарту бойынша шаруашылық шараларды жасау және таңдау;</p> <p>- суару нормаларын есептеуді жүргізу, жасыл құрылыс нысандарын жобалау.</p>
6. Курс авторы	Эбель А.В., Өсерхан Б.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. И.В. Трещевский и В.Г. Шаталов Лесные мелиорации зональные системы противозерозионных мероприятий. Учебное пособие. Воронеж: Изд-во ВГУ, 1982-264с. 2. С.И. Искаков. Технология лесовыращивания в Казахстане. Учебник,-Астана: Фолиант, 2007-216с. 3. С.Б. Байзаков, А.Н. Медведев и др. Лесные культуры в Казахстане. Учеб. Для ВУЗов в двух книгах, - Алматы: КазНАУ, Изд-во: «Агроуниверситет», 2007г., - кн. 1. -320с. с илл. 4. С.Б. Байзаков, А.Н. Медведев и др. Лесные культуры в Казахстане. Учеб. Для ВУЗов в двух книгах, - Алматы: КазНАУ, Изд-во: «Агроуниверситет», 2007г., - кн. 2. -288с. с илл. 5. Защитное лесоразведение в Казахстане. Под общей редакцией кандидатов с/х наук В.В. Бозрикова и Г.Г. Вибе. Изд. «Кайнар», 1987г. 6. Система машин для комплексной механизации и технологии лесного хозяйства и защитного лесоразведения РК на период до 2005г.: Рекомен./НАЦАИ РК, КазНИИЛХ и агролесомелиорации, - РНИ «Бастау», 2000-212с.
8. Пәннің мазмұны:	Курс орман мелиорация негіздерін зерттеуге, топырақтардың жел және су эрозиясына қарсы шаралар жүйесін зерттеуге арналған. Қорғаныштық орманөсіру бойынша ұсыныстар және тәжірибелер. Қоршаған ортаға қорғаныштық орман алқа ағаштарының әсері. Өр түрлі жағдайларда танапқорғаныштық жолақтарды өсіру және орналастыру ерекшеліктері. Құмдарда, жайылымдарда, транспорттық магистралдар, өндірістік кәсіпорындармен зияндалған, экологиялық тұрақсыз региондарда, ландшафттық-сауықтыру зоналарына орман өсіру әдістері.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы:	Орман тауарларын тану
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиті:	Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Дендрология, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Орман пирологиясы, Орман қорғау, Орман таксациясы
4. Постреквизиті:	Сүрек өңдеу технологиясы, Орман құру, Орманды пайдалану, Орман экономикасы

5. Компетенциялары:	<p>Білу: жапырақты және қылқанды сүректердің құрылымы ерекшеліктерін, тауарлардың тұтынушылық қасиеттеріне әсер ететін сүректің негізгі физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттері, сүректің кемістіктері және олардың пайда болуы, орманшаруашылық шараладың сүрек сапасына әсері, орман материалдарының тауартанулық сипаттамалары, шыбықтарды рационалды аршу негіздері.</p> <p>Істей білу: сыртқы түріне қарап сүректің түрін анықтау, сүрек кемістігін өлшеу және ажырата білу.</p> <p>Меңгеру: қолданыстағы стандарттар бойынша орманматериалдарының сапасын бағалау.</p> <p>Тәжірибелік дағдыларды алу: сүректі анықтаудың кез келген анықтамалығымен жұмыс істей білу.</p>
6. Курс авторы	Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1 Уголев Б.Н. Дровесиноведение и лесное товароведение М. АСАДЕМА 2006. - 267 с.</p> <p>3 Осипенко Ю.Ф., Рябчук В.П. Лесное товароведение Львов, 1979. – 278 с.</p> <p>4 Соколов Д.В. Синькевич А.Л., Емельянова Л.А. Дровесиноведение. Учебное пособие к проведению лабораторных занятий. Л., ЛТА, 1974. – 128 с.</p> <p>5 Михайличенко А.Л., Садовничий Ф.П. Дровесиноведение и лесное товароведение М., Высшая школа, 1991. – 190 с.</p>
8. Пән мазмұны: Орман тауарларын тану бұл – діндерден, тамыр мен ағаш желегінен алынатын орман материалдарының және өнімдерінің тұтынушылық қасиеттерін қалыптастырушы сүрек құрылымы, қасиеттері, кемістіктері, және де орман тауарларын стандарттау негіздері туралы ғылым.	

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пән атауы	Сүрек өңдеу технологиясы
2. Кредиттер саны	4
3. Пререквизиттер:	Орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Дендрология, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Орман пирологиясы, Орман қорғау, Орман таксациясы, Орман тауарларын тану.
4. Постреквизиттер:	Орман құру, Орманды пайдалану, Орман экономикасы
5. Құзыреттер:	<p>Білу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кесу материалына бөренені пішу теориясы; - орман кесу өндірісі мен қолданылатын жабдықтың технологиясы; - ылғалдылықтың сүрекпен өзара әрекеттесуінің ерекшеліктері және оның физикалық пен эксплуатациялық қасиеттеріне әсері; - сүректі қыздыру, кептіру және сіндіру процестерінің тәсілдері мен негізгі физикалық заңдылықтары, оларды есептеу әдістері; - ағашты жылумен өңдеу, кептірудің өндірістік процестерінің технологиясы мен жабдықтары; - тиісті жабдықтарды қолдана отырып қайталама шикізатты кешенді пайдалану технологиясы. <p>Істей білу қажет:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - бөрөнәні құру және есептеу; - ағаш кептірудің параметрлері мен режимдерін анықтау; - ағаш кептіру ұзақтығын есептеу; - технологиялық карталарды әзірлеу. <p>Меңгеру: бөрөнәні құру және есептеу қабілеті. Тәжірибелік дағдыларды игеру: технологиялық карталарды әзірлеу.</p>
6. Курстың авторы	Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ю.П. Тюкина, Н.С. Макарова Общая технология лесопильно-деревообрабатывающего производства (учебник) М., Высшая школа, 1983 г. – 224 с. 2. Ю.П. Тюкина, С.Н. Рыкунин, В.С. Шалаев Технология лесопильно-деревообрабатывающего производства (учебник) М., Лесная промышленность, 1986 г. – 280 с. 3. П.С. Серговский, А.И. Расаев Гидротермическая обработка и консервирование древесины (учебник) М., Лесная промышленность, 1987 г. – 360 с. 4. Б.М. Буглай, Н.А. Гончаров Технология изделий из древесины. М., Лесная промышленность, 1990 г. – 528 с. 5. А.В. Худяков Деревообрабатывающие станки и работа на них (учебник) М., Высшая школа, 1972 г. – 328 с.
8. Пәннің мазмұны. Сүректі қайта өңдеу технологиясы - материалдарды пішуді, сүректі кептіру процестерін, ағаштан жасалған бұйымдарды дайындаудың технологиялық процестері мен режимдерін, қайталама сүрек шикізатын тиімді және кешенді пайдалануды зерделеуді қарастыратын ғылым.	

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пән атауы	Орманды пайдалану
2. Кредит саны	6
3. Пререквизиттер:	Ормантану және орман ресурстарын тану, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, Орман питомникалық ісі, Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру
4. Постреквизиттер:	Орман экономикасы
5. Құзыреттер:	<p>Білу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кеспеағаш және сөл ағызу жұмыстарының технологиясы мен ұйымдастырылуы; орманды тасымалдау түрлері мен тәсілдері, ағаш өңдеуде, дайындауда және өңдеуде қолданылатын механизмдер мен машиналар; <p>Істей алу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сүректі кешенді дайындау, тасымалдау және қайта өңдеу өндірісін жобалау және ұйымдастыру, Ағаш өңдеу, дайындау және қайта өңдеуде механизмдер мен машиналарды қолдану; - алынған білімді тәжірибеде пайдалану, қолданыстағы ережелер мен нұсқаулықтар негізінде орман пайдалануды жүзеге асыру. - қарым-қатынас саласында өз көзқарасын жеткізу, шешімдердің негізділігін дәлелдеу. Иметь навыки по подбору оборудования, инструментов и механизмов для выполнения работ.
6. Курстың авторы	Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Лесозэксплуатация (коллектив авторов) – Москва, Академия. - 2006 . – 317 с.

	<p>2. Лесной кодекс Республики Казахстан. – Алматы, Юрист. – 2003. – 96 с.</p> <p>3. Ларионов Л.А., Шелгунов Ю.В., Кузнецов Г.В. Технология и организация лесопользования. – М.: Лесная пром-ть, 1990. – 494 с.</p> <p>4. Лесохозяйственный справочник для лесозаготовителей. – Москва, Лесная пром-ть. – 1976. – 224 с.</p> <p>Справочник по таксации лесов Казахстана. – Алма-Ата, Кайнар. – 1980. – 313 с.</p> <p>5. Типовые нормы выработки и расценки на рубки главного пользования и рубки ухода. 1988 г. - 72 с.</p> <p>6. Грязькин А.В., Евдокимов А.М., Егоренков М.А. и др. Подсочка и побочное пользование лесом. – М.: Экология, 1993. – 304 с.</p> <p>7. Эбель А.В., Эбель Е.И. Лесопользование. – Астана: Казахский агротехнический университет им. С.Сейфуллина, 2015. – 198 с.</p> <p>8. Правила по заготовке живицы. 2005. – 24 с.</p> <p>9. Правила побочного пользования. 2005. – 6 с.</p> <p>10. Инструкция по отводу и таксации лесосек. 2005. – 23 с.</p>
<p>8. Пәннің мазмұны. Кеспеағаш жұмыстары және оларды механикаландыру. Орман пайдалану туралы жалпы мәліметтер. Дайындық жұмыстары. Орман дайындау. Орманды сүйреу. Тиеу пункттері мен жоғарғы орман қоймаларындағы жұмыстарды механикаландыру. Кеспеағаш жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. Тиеу-керу жұмыстарының технологиясы және механикаландырылуы. Қысқа өлшемді ағаш материалдарын өндіру. Қалдықтарды және төмен сортты сүректі пайдалану. Сөл ағызудың биологиялық негіздері. Сөл ағызу технологиясы мен техникасы. Шырын өндірісін ұйымдастыру. Қылқан жапырақты және жапырақты тұқымдастардан сөл ағызу. Ағаш өнімдерін химиялық өңдеу негіздері. Орманды жанама пайдалану</p>	

4-қосымша. Таңдау компоненті пәндерінің сипаттамасы

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Орман топырақтану
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	физика, химия, биология, орман ботаникасы және ағаш өсімдіктерінің физиологиясы, Дендрология
4. Постреквизиттер:	Орман питомникалық ісі, рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, екпе ормандар, елді мекендерді көгалдандыру
5. Құзыреттер:	<p>- білу және түсіну: орман топырағының табиғи қалыптасу және орман өсіру объектісі ретіндегі ерекшеліктері, топырақ түзудің факторлары және топырақ түзуші процесс туралы түсінік топырақтанудың орман шаруашылығымен, егіншілікпен, өсімдік шаруашылығымен, геологиямен, экологиямен және басқа да ғылымдармен байланысы;</p> <p>- істей алу қажет: топырақтың құрамын, қасиеттерін және режимін, олардың топырақ түзуші факторлармен және антропогендік қызметпен өзара байланыстағы өзгеруін дұрыс бағалау және анықтауды;</p> <p>- орман топырағын ғылыми пайдалану бойынша өз ұстанымын дәлелді негіздеп, сауатты білдіру, қорытындыларды тұжырымдау, талдау қабілеті; топырақты</p>

	<p>зиянды әсерлерден қорғаудың негізгі әдістері бойынша, топырақтың қалыптасуы мен дамуына және оның қасиеттеріне топырақ түзілу факторларының әсерін бағалау.;</p> <p>- кәсіби қызметтің өсуіне ықпал ететін ғылыми деректерге, арнайы әдебиетке өз бетінше талдау жасай білу және баға беру.</p>
6. Курс авторы	Назарова А.Ж., Жумабек Б.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кауричев И.С.и др. Почвоведение. - М.: Агропромиздат, 1989. 2. Ковриго В.П. и др. Почвоведение с основами геологии. - М., Колос, 2000. 3. Дурасов А.М., Тазабеков Г.Г. Почвы Казахстана. - А-Ата: Кайнар, 1981. 4. Ковда В.А. Основы учения о почвах. – М.: Наука, 1973. 5. Редков В.В. Почвы Целиноградской области. - А-Ата, 1964. 6. Качинский Н.А. Физика почв. - Высшая школа, 1970. 7. Практикум по почвоведению. - М.: Колос, 1983. 8. Добровольский Г.В. География почв: Учебник для вузов / Г.В.Добровольский, И.С.Урусевская - 2-е изд., доп.- М.: Колос, 2004.
<p>8. Пәннің мазмұны. Ормандар мен орман топырақты зерттеу тарихы. Топырақтану пәні, міндеттері және әдістері. Топырақ - орман биогеоценоздарының негізі. Топырақтың экологиялық функциялары. Топырақтың құрамы мен қасиеттері. Топырақ түзуші жыныстардың қалыптасуының негізгі процестері. Топырақтың табиғи дене ретінде құрылысы. Топырақтың физикалық қасиеттері. Топырақтық органикалық зат. Орман төсеніші. Төсеніштер мен органогенді горизонттардың жіктелуі. Топырақ түрлері және олардың орман өсіру ерекшеліктері. Топырақ жамылғысының құрылымы және топырақ құнарлылығы. Топырақтың генезисі және жіктелуі. Топырақ географиясы. Топырақ жамылғысының географиясы, құрылымы және орман аймағы топырақтарының орман өсіру қасиеттері. Топырақты орманды бағалау. Топырақтың антропогендік өзгеруі. Топырақ жамылғысының динамикасы. Топырақ жамылғысының қазіргі жағдайы және топырақтың антропогендік түрленуі. Орман өсіру жағдайлары және топырақты орман өсіру бағасы. Негізгі орман құрайтын тұқымдардың эдафиялық ерекшеліктері. Топырақ және орман өсімдіктерінің өзара қосылыстары.</p>	

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пән атауы	Метеорология
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	Физика, орта мектеп негізіндегі география
4. Постреквизиттер:	Екпе ормандар, орман пирологиясы, орман құру, дипломдық жұмысты жазу.
5. Құзыреттер:	<p>Екпе орманның жай-күйіне әсер ететін атмосферада болып жатқан метеорологиялық факторлар мен физикалық үрдістер туралы түсінікке, білімге және кәсіби дағдыларға ие болу.</p> <p>Метеорологиялық бақылау түрлерін, метеорологиялық аспаптарды білу. Метеорологиялық аспаптар көмегімен метеорологиялық бақылаулар жүргізе білу.</p> <p>Ағаш және бұта өсімдіктерінің вегетациялық кезеңінің жағдайын бағалау және климаттық және метеорологиялық сипаттама әдістерін меңгеру.</p>

	<p>Орман шаруашылығының маманы ретінде агротехниканың элементтерін түзету үшін метеожағдайлар мен метеоболжаулар ескеруді білу. Қолайсыз метеорологиялық құбылыстарды болжау әдістерін меңгеру. Орман шаруашылығында механикаландырылған жұмыстарды орындау кезінде климат және микроклимат ресурстарын тиімді пайдалану әдістерін білу. Далалық жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу және әр түрлі ауа райы жағдайында басқару шешімдерін қабылдау дағдыларын меңгеру.</p>
6. Курс авторы	Жумагулов И.И., к.с-х.н., доцент
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Косарев В. П. Лесная метеорология с основами климатологии. Учебное пособие. ЛЛТА, СПб, 2002. — 263 с. 2. Хромов С. П., Петросянц М. А. Метеорология и Климатология Учебник для университетов. М., МГУ, 2001. — 528 с. 3. Лосев А. П., Журина Л. Л. Агрометеорология. Учебник. М., «Колос», 2001. — 301 с. 4. Косарев В. П., Таранков В. И. Лесная метеорология. Учебник. М., «Экология», 1991. — 176 с. 5. Чирков Ю.И. Агрометеорология. 2-е изд. – Л.: Гидрометеоиздат, 1986. –296 с. 6. Павлова М.Д. Практикум по агрометеорологии. – Л.: Гидрометеоиздат, 1984. – 184 с. 7. Иванников А.В. Краткий терминологический словарь по агрометеорологии. –Астана, 2001.-31 с.
<p>8. Пәннің мазмұны. Метеорологиядағы зерттеу пәні мен әдістері. Атмосфералық қысым. Атмосфераның құрамы мен құрылымы. Атмосфералық қысымды өлшеуге арналған аспаптар. Күн радиациясы. Топырақтың және ауаның температуралық режимі. Ауаның ылғалдылығы. Атмосфералық жауын-шашын, жауын-шашынның түрлері мен түрлері. Топырақ ылғалдылығы және оның өсімдіктер үшін маңызы. Солтүстік Қазақстан аймағындағы Топырақтың су режимін реттеу тәсілдері. Жел, оның пайда болу себептері және сипаттамалары. Ауа райының қолайсыз құбылыстары және олардың ауыл шаруашылығы үшін маңызы. Ауа массалары. Ауа массаларының циркуляциясының түрлері. Ауа райы болжамы. Синоптикалық карта. Ауа райының жергілікті белгілері. Метеорологиялық бақылау. Метеорологиялық бақылаулардың түрлері және олардың әдістері. Метеорологиялық болжамдар. Метеорологиялық болжамдардың заманауи әдістері.</p>	

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Орман аңдары мен құстарының биологиясы
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	Курсты оқу үшін негізгі база: зоология, анатомия, орта мектеп негізіндегі биология
4. Постреквизиттер:	Оны оқыту деңгейі кәсіби пәндерді терең меңгеру және практикалық іс-әрекет үшін қажетті теориялық және практикалық дайындықтың сапасымен анықталады.
5. Құзыреттер:	<p>Пәнді оқыту нәтижесінде студент:</p> <p>Білу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстанның сүтқоректілер мен құстардың фауналық құрамы, олардың өмір сүру мен мінез-құлқының ерекшеліктері; орман жануарларының орман шаруашылық маңызы;

	<p>- орман қоры аумағындағы кәсіпорындардың қызметін жобалау кезінде аңшылық шаруашылығына залалды бағалау әдістемесі;</p> <p>- аңшылық шаруашылығы мен дәстүрлі табиғат пайдалануды жүргізу үшін орман заңнамасының негіздері; жабайы жануарлармен кездесу кезінде ормандағы қауіпсіз жүріс-тұрыс негіздері;</p> <p>Істей білу қажет:</p> <p>- дәстүрлі және электронды анықтағыштар бойынша құстар мен сүтқоректілердің түрлік тиістілігін анықтау;</p> <p>- алынған білімді табиғи ресурстарды тиімді пайдалану және қоршаған ортаны қорғау.</p> <p>Орман жануарларының зиянды қызметін бағалау әдістерін; орманды биологиялық қорғау әдістерін меңгеру</p> <p>Құстар мен сүтқоректілердің анатомиялық-морфологиялық ерекшеліктерін, құстар класының өкілдерінің экологиялық-жүйелі ерекшеліктерін, сүтқоректілер класының өкілдерінің экологиялық-жүйелі ерекшеліктерін, орнито мен териофаунаны қорғау және тарту әдістерін меңгеру</p>
6. Курс авторы	Сабдинова Д.К.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Доппельмаир Г.Г. и др. Биология лесных птиц и зверей. М., 1975. 2. Слудский А.А. и др. Млекопитающие Казахстана. Алма-Ата, 1969-1985 гг. т. 1-4. 3. Колосов А.М., Лавров Н.П., Михеев А.В. Биология промыслово-охотничьих зверей СССР. М. 1983. 4. Ильичев В.Д., Карташев Н.Н., Шилов И.А. Общая орнитология. М. 1982. 5. Мартынов Е.Н. Биология лесных позвоночных. Санкт-Петербург, 2004 6. Харченко Н.А., Лихацкий Ю.П., Харченко Н.Н. Биология зверей и птиц. М., 2003 7. Красная книга Казахстана (изд. 2, 3). Алма-Ата, 1991, 1996
8. Пәннің мазмұны.	<p>Орман аңдары мен құстарының биологиясы туралы түсінік орман фаунасын қорғау, ұтымды пайдалану және қалпына келтіру бойынша практикалық іс-шараларды әзірлеумен және теориялық негіздермен айналысатын ғылым ретінде, оның биологиялық пәндер арасындағы орны. Лесная орнитология. Құстардың физиологиялық және экологиялық ерекшеліктері. Құстардың экологиялық топтары. Бұта-орман құстары. Құстардың өмірлік циклі. Құстар өміріндегі периодтық құбылыстар. Тәжірибелік маңызы және құстарды қорғау. Құстар мен орман. Құстардың әртүрлі орман типтерінде таралуы. Лесная териология. Сүтқоректілер класының жалпы сипаттамасы. Экологиялық шолу және сүтқоректілердің өмірлік циклі. Орман өмірінде сүтқоректілердің практикалық маңызы. Аңдардың орман шаруашылық маңызы. Биотехникалық шаралар, олардың биологиялық негізі.</p>

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:

Пәннің атауы	Инженерная геодезия
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	Математика, геодезия
4. Постреквизиттер:	Орман таксациясы, орман құру, геоақпараттық жүйелер және орманды қашықтықтан басқару
5. Құзыреттер:	<p>Білу:</p> <p>- әртүрлі мақсаттағы карталарды, жергілікті жердің</p>

	<p>жоспарларын, сондай-ақ белгілі бір жерлердің сандық үлгілерін жасау үшін.</p> <p>- Геодезия саласындағы жобалау-конструкторлық және графикалық құжаттарды әзірлеуге арналған қазіргі заманғы бағдарламалық құралдар;</p> <p>Істей білу қажет:</p> <p>- жоспарлар мен профильдерді жасау мақсатында әртүрлі учаскелерді, аландар мен трассаларды топографиялық-геодезиялық іздестіру;</p> <p>- далалық жағдайларда геодезиялық өлшеу құралдарын пайдалана отырып, жергілікті жерде орман және орман-саябақ шаруашылығы объектілерінің шекараларын сипаттау және байлау.</p> <p>Менгеруі:</p> <p>- геодезиялық аспаптардың (теодолиттер, нивелир, таспалар, рулеткалар және т. б.) көмегімен жергілікті жердегі бұрыштар мен қашықтықтарды өлшеу.);</p> <p>- ЭЕМ-де далалық өлшеу нәтижелерін есептеу (камералдық) өңдеу;</p> <p>- жоспарларды, профильдерді, жергілікті жердің сандық модельдерін графикалық құру (ЦММ).</p>
6. Курс авторы	Игильманов Ж.А.
7. Негізгі әдебиеттер	<p>1. Инженерная геодезия: Учебник для вузов / Е.Б.Клюшин, М.И.Киселев, Д.Ш.Михелев, В.Д.Фельдман; Под ред. Д. Ш. Михелева. 4-е изд., испр. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 480 с.</p> <p>2. Киселев М.И., Клюшин Е.Б., Михелев Д.Ш., Фельдман В.Д. Издание: Издательский центр «Академия», Москва, 2004 г., 481 стр.</p>
<p>Пәннің мазмұны: координаттар жүйесі және бағдарлау. Топографиялық жоспарлар мен карталар. Геодезиялық өлшеулерді өңдеу және нәтижелердің дәлдігін бағалау. Бұрыштарды өлшеу. Инженерлік-геодезиялық жұмыстарды жоспарлы түсіру негіздемесі. Жергілікті жерді түсіру.</p>	

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	Дендрология, Орман топырақтану, орман питомникалық ісі, екпе ормандар, плантациялық орман өсіру
4. Постреквизиттер:	Орман құру, орман пайдалану, орман тауарларын тану, елді мекендерді көгалдандыру, орман шаруашылығындағы еңбекті қорғау, орман экономикасы
5. Құзыреттер:	<p>Негізгі ауыл шаруашылығы машиналарының құрылымын, олардың жұмыс принципін, технологиялық процесті және реттеуді білу.</p> <p>Механизацияның техникалық құралдарын таңдау және практикада қолдана білу.</p> <p>Механизацияның техникалық құралдарын пайдалану тиімділігі мен жұмыс сапасын бағалау қабілеті.</p> <p>Орман шаруашылығы машиналары мен жабдықтарының технологиялық көрсеткіштерін есептеу, орман шаруашылығы жұмыстарын механизациялаумен байланысты мәселелерді шешу.</p>
6. Курс авторы	Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.

7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ларюхин А.Г., Златоуов Л.С., Раков В.С. «Механизация лесного хозяйства и лесозаготовок» М. «Агропромиздат» 1987 г. 2. Зима И.М. Малогин Т.Т. «Механизация лесохозяйственных работ» М., «Лесная промышленность» 1976 г. 3. Метальников М.С. «Практикум по лесохозяйственным машинам» М. «Лесная промышленность» 1982 г. 4. Система машин для комплексной механизации и технологии лесного хозяйства и защитного лесоразведения Республики Казахстан на период до 2005 года. КазНИИЛХа РНИ «Бастау» 2000 г. Халиман Е.И. 5. Ксеневич И.П. «Тракторы МТЗ-100 и МТЗ-102 М. «Агропромиздат» 1986 г. 6. Кусакин Н.Ф. «Устройство и эксплуатация трелевочных тракторов» М. «Лесная промышленность» 1985 г. 7. Кончаков В.П. Невмержицкий В.Н., Минков А.С. «Техническая эксплуатация машин и оборудования лесозаготовительной промышленности» М. «Лесная промышленность» 1986 г.
-----------------------	--

8. Пәннің мазмұны орман шаруашылығында қолданылатын Энергетикалық құралдар. Орман шаруашылығы машиналары мен құралдары. Орман шаруашылығында машиналарды пайдалану. Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру-бұл машиналар мен механизмдер бөлшектерінің негіздерін, жалпы құрылымын, тракторлар мен автомобильдерді, негізгі орман шаруашылығы машиналары мен құралдарын, орман шаруашылығында машиналар мен құралдарды пайдалануды ұйымдастыруды, тарту-пайдалану есептерін зерттеуді қарастыратын ғылым. Машина-трактор паркін техникалық пайдалану негіздері.

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Ормантану және орман ресурстарын тану
2. Кредит саны	6
3. Пререквизиттер:	Орман топырақтану, метеорология, экология және тіршілік қауіпсіздігі негіздері
4. Постреквизиттер:	Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, орман құру, орман пайдалану
5. Құзыреттер:	<p>Оқу нәтижесінде студент білуі қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман биогеоценоздарының морфологиясы мен экологиясын; ; - орман ресурстарының түрлері, олардың географиялық орналасуы, оларды тиімді пайдалану жолдары мен мүмкіндіктері. <p>Білу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман типологиясындағы негізгі бағыттарды және орман типтерін жіктеу принциптерін ажырату; - орман ресурстарын пайдалануды экономикалық бағалау бойынша есеп құру; - орман биоценоздарының компоненттерін зерттеу, Екпе ормандарнің орман -ипологиялық сипаттамасын беру, Екпе ормандарнің құрамын, құрылымын және өнімділік көрсеткіштерін анықтау. <p>Меңгеруі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман фитоценоздарында өтетін орман құраушы

	процестердің бағыттарын болжау әдістерімен; - орман фитоценоздарының өнімділік, тұрақтылық және түрлік әртүрлілік көрсеткіштерін анықтаудың негізгі әдістері
6. Курс авторы	Курманғалиев Ж.С., Абжанов Т.С., Копабаева А.А.
7. Негізгі әдебиеттер	1.Белов С.В. Лесоводство. М. 1983г. 2.Мелехов И.С.Лесоведение .М.2005г. 3.Луганский Н.А.,Залесов С.В. и др.лесоводство. Екатеринбург, 2001 г. 4.Байзаков С.Б.,гурский А.А.,Аманбаев А.К. и др. Леса и лесное хозяйство Казахстана, Алматы,1996г. 5.Гудочкин М.Ф.,Чабан П.С. Леса Казахстана, Алма Ата, 1958г. 6.Морозов Г.Ф. Учение о лесе. Изд.5 1949г. 7.Байзаков С.Б. Экономическая оценка лесных ресурсов. 8.Лесной кодекс Республики Казахстан. Астана. 2003г. 9.Ключников Л.Ю. Побочное лесопользование. Москва, 2003 г. 10.Поздняков Л.К. Лесное ресурсоведение. Изд. «Наука», Новосибирск. 1973г.
8. Пәннің мазмұны: Ормантану. Орман, оның биологиясы мен экологиясы, кеністіктегі және уақыттағы динамика заңдылықтары туралы ғылыми пән. Орман шаруашылығының құрамдас бөлігі, оның табиғи-тарихи негізі болып табылады. Орман ресурстарын тану. Орман өсімдіктерінің ресурстарын есепке алу және кешенді бағалау, орманмен өндірілетін барлық өсімдік органикалық затының сандық және сапалық есебі, орманды көп мақсатты, ұтымды, үздіксіз, сарқылмайтын пайдалану.	

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Орман ағаш түрлерінің селекциясы
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиттер:	Осы пәнді меңгеру үшін қажетті пәндер – орман питомникалық ісі, орман топырактану, екпе ормандар
4. Постреквизиттер:	Орман құру, елді мекендерді көгалдандыру, орманды пайдалану
5. Құзыреттер:	Оқу нәтижесінде студент білуі қажет: - заманауи селекцияның негізгі әдістері; артықшылығы бар ағаштар мен Қазақстанның негізгі орман құраушы тұқымдарының екпелерін іріктеуге арналған шығындар. Шаруашылық құнды белгілер кешені бар ағаш өсімдіктерін алу үшін селекция әдістерін қолдана білу. Орман ағаш тұқымдарының будандау, сұрыптық шығару нәтижелерін талдау.
6. Курс авторы	Эбель А.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Байзаков С.Б., Медведев А.Н., Искаков С.И., Муканов Б.М. Лесные культуры в Казахстане: - Учеб.для ВУЗов – Алматы: КазНАУ, 2007.-288 стр. 2. Царев А.П., Погиба С.П., Тренин В.В. Селекция и репродукция лесных древесных пород: Учебник/Под редакцией А.П. Царева. – М.: Логос, 2001. – 520 с. 3. Вересин М.М., Ефимов Ю.П., Арефьев Ю.Ф. Справочник по лесному селекционному семеноводству. – М.:Агропроиздат, 1985. – 245 с.

	<p>4. Лесная селекция. Кундэньш А.В. и др.//Лесная промышленность, 1872.–200 с.</p> <p>5. Докучаева М.И. Вегетативное размножение хвойных пород//Лесная про-сть, М., 1967. -106 с.</p> <p>6. Коновалов Н.А., Пугач Е.А. Основы лесной селекции и сортового семеноводства//Лесная пром-сть, 1978. – 176 с.</p> <p>7. Гусев С.П. Лесная селекция (термины и определения). – Л.: Ленинградская лесотехн. Академия, 1984. – 38 с.</p> <p>8. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки).-М.: Колос, 1979. – 416 с.</p> <p>9. Рекомендации по лесосеменному районированию основных лесообразующих пород в Казахстане//Бастау, Алматы, 2009. – 50 с.</p> <p>10. Рекомендации по созданию в Казахстане постоянной лесосеменной базы основных лесообразующих пород на селекционной основе. – Алма – Ата, 1987. – 71 с.</p> <p>11. Рекомендации по технологии прививок сосны и уходу за ними в лесхозах Северного Казахстана. – Алма-Ата, 1970. – 25 с.</p> <p>12. Данченко А.М., Данченко М.А. Алгоритмы биометрических расчетов. Томск, 2009. –123 с.</p>
--	--

8. Пәннің мазмұны. Селекция үшін бастапқы материалды анықтау. Ағаш түрлерінің өзгергіштігін анықтау. Сынақ және географиялық дақылдар мысалында ағаш өсімдіктерін табиғи түрде жаппай және жеке іріктеуді зерттеу. Будандауды дайындау және өткізу (қажетті мүкәммал мен жабдықтарды дайындау). Ағаштардың жалпы және арнайы комбинациялық қабілетін анықтау.

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Плантациялық орман өсіру
2. Кредит саны	4
3. Пререквизиттер:	Орман топырақтану, Дендрология, Орман питомникалық ісі, Екпе ормандар
4. Постреквизиттер:	Орман құру, Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру, Қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы
5. Құзыреттер:	<p>Оқу нәтижесінде студент білуі қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман және сәндік питомниктерде ағаш және бұта тұқымдыларын өсіру тәсілдері мен қарқынды технологиялары, агроқұрылымдар, игеру принциптері; - орман плантацияларын өсіру ерекшеліктері; - орман және сәндік питомниктерде ағаш және бұта тұқымдыларын өсіру тәсілдері мен қарқынды технологиялары, агроқұрылымдар, игеру принциптері <p>Білу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - жабық және ашық тамыр жүйелері бар отырғызу материалдарын өсіру технологиясын жобалау, енгізу және бақылау; - өсірілген материалдың жағдайы мен сапасын талдау; <p>Игеруі: экологиялық жобалау әдістерін, өсіп-өнудің және ұтымды өсірудің қазіргі заманғы технологияларын, орман құрушы және ағаштардың сәндік тұқымдарын, соның ішінде тұқым қуалайтын жақсартылған қасиеттері бар отырғызу материалдарын қорғау және ұдайы өндіру.</p>

	Орман өсірудің қарқынды технологиясы бар екеп орманн құру кезінде практикалық дағдыларды меңгеру.
6. Курс авторы	Обезинская Э.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Родин А. Р. Лесные культуры: учебник. — 4-е изд. /А.Р.Родин М.: ГОУ ВПО МГУЛ, 2008. - 318 с. ISBN: 5-8135-0428-1, 978-5-8135-0428-0 2. Редько, Г.И. Лесные культуры и защитное лесоразведения: учебник. / Г.И. Редько, М.Д. Мерзленко, Н.А. Бабич, М.: Академия, 2008. 400 с. ISBN: 978-5-7695-4684-6 3. Маркова И.А.Современные проблемы лесовыращивания /И.А.Маркова// Учебное пособие 250201-Лесное хозяйство; Санкт-Петербург: СПбГЛТА, 2008-156 с.
8. Пәннің мазмұны.	Теориялық негіздерді зерттеу ормандарды қорғау және қорғау, орман құрайтын және ағаштар мен бұталардың декоративтік тұқымдарын отырғызу материалдарын өндіру, орманды күту, орманды қалпына келтіру және орман өсіру, техногендік ландшафттарды рекультивациялау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және іске асыру кезінде қолдануға мүмкіндік береді.; экологиялық, экономикалық параметрлерді ескере отырып, ормандарды игеру жобаларын, регламенттерді, екеп орманн өндіру, санитарлық-сауықтыру іс-шараларын, орман учаскелерін, орман және сәндік питомниктерді, плантацияларды, гидромелиорациялық жүйелерді өртке қарсы жайғастыруды әзірлеуге әзірлігін қамтамасыз етеді.

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Орман құру
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиттер:	Инженерлік геодезия, Орман таксациясы, Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, орман пирологиясы, екеп ормандар, орман питомникалық ісі, орман топырақтану.
4. Постреквизиттер:	"Орман құру" курсы бакалаврдың кәсіби дағдыларын қалыптастыру және бітіру жұмысын жазу үшін негіз болып табылады.
5. Құзыреттер:	Оқу нәтижесінде студент білуі қажет: - ҚР Орман кодексіне сәйкес ормандарды ұтымды пайдалану, қорғау, қорғау, молықтыру, өнімділігі мен экологиялық әлеуетін арттыру кезінде орман құрудың маңызы туралы; - орман құру жұмыстарын ұстау туралы. - сүректің таксациялық көрсеткіштерін анықтау; - сынақ алаңын салу, далалық жұмыстарды жүргізу және нәтижелерді камералдық өңдеу; - бөлікті бөлу және таксациялау; - орман шаруашылық жұмыстарын тағайындау барысында орман құру бағаларын қолдану. Игеруі тиіс: жүргізілетін орман шаруашылық іс-шараларына баға беру қабілеті. Тәжірибелік дағдыларды игеру: орман құру материалдарын пайдалану.
6. Курс авторы	Обезинская Э.В., Оспанғалиев А.С.

7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лесной кодекс РК, 2005г., Алматы. 2. Мурахтанов Е.С., Моисеев Н.А., и др. Лесоустройство. М., Лесная промышленность, 1983, 342. 3. Анучин Н.П. Лесоустройство. М., 1992.. 4. Основные положения по проведению рубок главного пользования и лесовосстановительных рубокв лесах РК. 5. Анучин Н.П. Теория и практика организации лесного хозяйства. М., Лесная промышленность. 1977. 6. Антанайтис В.В. Современное направление лесоустройства. М., 1977. 7. Бугаева В.А. Основы лесоустройства. Изд. Воронежского университета, 1982. 8. Байзаков С.Б., Токтасынов Ж.Н. и др. Леса и лесное хозяйство Казахстана, Алматы, 1996.
8. Пәннің мазмұны.	<p>"Орман құру" курсының өту кезінде орман шаруашылығын ұйымдастыруды, орман құрудың рөлі, құралдары мен әдістерін, орман шаруашылығы мен орман пайдаланудың теңгерімділігін зерттеуге баса назар аударылады. Орман шаруашылығы және қоршаған ортаны қорғау саласындағы ҚР Үкіметінің заң актілері мен қаулылары зерттеледі. Шығу тегі бойынша, тауарлық жағынан, ағаш кесу тәсілі бойынша орман шаруашылығының нысандары; шаруашылық бөліктерін бөлу; ағаш кесу және орманды қалпына келтіру тәсілдерін белгілеу зерттеледі.</p>

1. Пән туралы негізгі мәліметтер:	
Пәннің атауы	Геоақпараттық жүйелер және орманды қашықтықтан басқару
2. Кредит саны	5
3. Пререквизиттер:	Рекреациялық пайдалану негіздерімен орманшылық, орман питомникалық ісі, қорғаныш орман өсіру және орман мелиорациясы, екпе ормандар, орман шаруашылығындағы биометрия, орман таксациясы
4. Постреквизиттер:	"Геоақпараттық жүйелер және орманды қашықтықтан басқару" курсы бакалаврдың кәсіби дағдыларын қалыптастыру және дипломдық жұмысын жазу үшін негіз болып табылады.
5. Құзыреттер:	<p>Пәнді оқу нәтижесінде студент білуі керек:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ГАЖ анықтамасы, негізгі компоненттері және даму тарихы; - аналогтық карталардың негізгі қасиеттері мен ерекшеліктері, картографиялық проекциялар; - сандық және электрондық карталар, жергілікті жердің сандық модельдерінің түрлері, жергілікті жердің сандық модельдерін құру әдістері және олардың дәлдігі, жұмыс істеу принциптері "GPS»; <p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мамандандырылған ГАЖ орнату және баптау, жаңа жобалар жасау, карта құрылымын қалыптастыру, экранда объектілерді бейнелеу атрибуттарын белгілеу; - жергілікті жердің сандық және математикалық модельдерін пайдалана отырып есептерді шешу; - геоақпараттық жүйелер арқылы жерді талдау; - өндірісте нормалар мен нормативтердің сақталуын бақылау. <p>Кеңістіктік және атрибуттік ақпаратты талдау бойынша негізгі операцияларды орындау, орман шаруашылығы тәжірибесінде</p>

	қолданылатын ГАЖ негізгі бағдарламалық құралдарын, спутниктік навигациялық жүйелерді пайдалану дағдыларын меңгеру
6. Курс авторы	Обезинская Э.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	<ol style="list-style-type: none"> 1. Атрощенко О.А., Толкач И.В. Дистанционные методы зондирования Земли и географические информационные системы в лесном хозяйстве. – Мн.: БГТУ, 2003. –375 с. 2. Атрощенко О.А., Толкач И.В. Географические информационные системы в лесном хозяйстве. Практикум. – Мн.: БГТУ, 2003. –375 с. 3. Геоинформационная система Formap 4.0. Руководство пользователя. Элек-тронная версия, поставляется вместе с ГИС Formap.
8. Пәннің мазмұны.	<p>Қазіргі заманғы урбанизацияланған әлемдегі ормандарды ақылға қонымды пайдалану, сақтау және қалпына келтіру неғұрлым күрделі және сонымен бірге кейінге қалдыруға болмайтын міндет болып отыр. Орман ресурстарын жинақтау және ұтымды пайдалану жөніндегі жоспарлар, шешімдер және олармен байланысты бизнеске жиі қарама-қайшы келеді және мүдделер қақтығысы жағдайында және белгісіздіктің жоғары дәрежесімен қабылданады. Географиялық ақпараттық жүйелердегі (ГАЖ) әлемдік көшбасшы ARC/INFO бағдарламалық қамтамасыз етуі орман шаруашылығымен айналысатын адамдарға қабылданатын шешімдердің сапасын арттыру үшін қолдағы кестелік және картографиялық ақпарат көздерін оңай біріктіруге және пайдалануға мүмкіндік береді.</p>

1.Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Орман басқару және орман заңнамалары
2.Кредиттер саны	5
3. Пререквизиттер:	Орман питомникалық ісі, Орман шаруашылығы жұмыстарын механикаландыру, екпе ормандар, орман қорғау.
4. Постреквизиттер:	Орман құру, орман пайдалану, орман шаруашылығындағы кәсіпкерлік қызмет негіздері, орман экономикасы.
5. Құзыреттер:	<p>Пәнді оқу нәтижесінде студент білуі керек:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орман және жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мемлекеттік мекемелердің басқару және рұқсат беру қызметінің, бақылау функцияларының қағидаттары, ережелері мен нормативтері; - ормандар мен орман шаруашылығын басқаруды, ормандар мен жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мемлекеттік мекемелердің қызметін ұйымдастырудың құрылымы мен негізгі қағидаттары; - өндірістік процестердің орман шаруашылық-экономикалық негіздері, орман шаруашылығы өндірісін ұйымдастырудың техникалық, технологиялық және ұйымдық-экономикалық әдістері мен тәсілдері; еңбекті ұйымдастыру, өндірісті басқару және техникалық нормалау негіздері. <p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Орман-технологиялық процестерді жедел басқаруды жүзеге асыру, кадрларды орналастыру және еңбек, қаржы, техникалық ресурстарды тиімді пайдалану және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету; - тұрақты орман басқармасының құқықтық аспектілері бойынша кемшіліктерді анықтау бойынша зерттеу жүргізу

	үшін теориялық білімді өз бетінше және шығармашылықпен қолдану. Орман ресурстарынан экономикалық қайтарымды арттыру әдістерін меңгеру.
6. Курс авторы	Обезинская Э.В., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Аношин Р.М. и др. Экономика организация и планирование производства в лесхозах: Учебник, М., «Лесная промышленность» 1984г. -280 с. 2. Иванов Л.Б.. Научные основы управления производством. «Лесная промышленность», 1975 -184 3. Орлов М.М.. Лесоуправление. (Классики отечественного лесоводства/Редколлегия: М.Д. Гиряев и др.) – М.: ООО Издательский дом «Лесная промышленность», 2006 -480 с. 4. Тепляков В. К. и др. Основы устойчивого лесоуправления: учеб. Пособие для вузов / Всемирный фонд дикой природы. – М., 2009.- 143 с. 5. Байзаков С.Б., Муканов Б.М.. Проблемы устойчивого управления лесами и лесным хозяйством в Казахстане, - Алматы, 2007, 96 стр.
8. Пәннің мазмұны.	Курс экономиканың негізгі мәселелерін, орман шаруашылығын ұйымдастыру мен басқарудың, Орман-технологиялық процестерді жедел басқаруды ұйымдастырудың, орман материалдарын, Еңбек және қаржы ресурстарын тиімді пайдаланудың, басқару технологиясы мен техникасы, басқару еңбегін нормалау мен ұйымдастырудың мәселелерін зерттеуге арналған. Орман шаруашылығы мен орман өнеркәсібінің өзекті мәселелері, орман шаруашылығы шараларының тиімділігі, орман ресурстарын ұтымды пайдалану мен молықтыру, ормандардың өнімділігі қарастырылады.

1. Пән туралы негізгі ақпарат:	
Пән атауы	Орман шаруашылығындағы кәсіпкерлік қызмет негіздері
2. Кредиттер саны	5
3. Пререквизиты:	Орман питомникалық ісі
4. Постреквизиты:	Орман экономикасы, Орман басқару және орман заңнамалары, орман пайдалану
5. Құзыреттер:	<p>Пәнді меңгеру нәтижесінде студент</p> <p>Білуі керек: Кәсіпкерлік құқықтық қатынастар саласындағы қолданыстағы нормаларды, заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлерді тіркеу, қайта тіркеу, тарату тәртібін, заңды тұлғалардың қызметін ұйымдастырудың нормативтік құжаттарын, әртүрлі меншік нысанындағы ұйымдардың жұмыс істеу механизмін және т.б.</p> <p>- Нормативтік актілерді түсіндіруді және қолдануды, құқықтық шешімдер қабылдауды және заңға сәйкес басқа да заңды әрекеттерді жасауды;</p> <p>- заңнама мен құқық қолдану тәжірибесін түсіндіру бойынша алдын алу жұмыстарын жүргізу.</p> <p>Меңгеру: экономикалық мәселелер бойынша ақпараттық көздермен, оқу және анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу дағдысы. Кәсіпорын басшылары мен мамандарының кәсіпкерлік қызмет негіздері бойынша практикалық дағдыларды меңгеру.</p>
6. Курс авторы	Дудина Н.Н., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Конституция РК (с изменениями и дополнениями на 2016 год). 2. Гражданский кодекс РК (Особенная часть). Комментарий

	<p>Отв. Ред. М.К. Сулейменов, Ю.Г. Басин. Алматы, 2000 г.</p> <p>3. Бусыгин А.В. Предпринимательство. Учебник. Издательство: Бусыгин, 2003 г. с.614.</p> <p>4. Сулеменов М.К. и др. «Право и предпринимательство в РК» - А., 1994</p> <p>5. Асаул А.Н. Организация предпринимательской деятельности: Учебник. СПб.: Питер, 2005. С.368.</p> <p>6. Закон РК «О защите и поддержке хозяйственной деятельности и развитии предпринимательства» от 04.07.1992</p> <p>7. Закон РК «Об индивидуальном предпринимательстве от 29.06.1997</p> <p>8. Закон РК «О товариществах с ограниченной и дополнительной ответственностью» от 22.04.1998</p> <p>9. Романков И.В. Проблемы правового регулирования предпринимательской деятельности граждан в РК. – А., 1997</p>
<p>8. Пәннің мазмұны. Орман шаруашылығындағы кәсіпкерлік қызметтің негіздері бұл ғылым, кәсіпкерлік құқықтың негізгі бағыттары туралы, Кәсіпкерлік қатынастар саласындағы нормативтік-құқықтық актілер туралы, Кәсіпкерлік қатынастардың ерекшелігі туралы.</p>	

1. Пән туралы негізгі ақпараттар:	
Пән атауы	Орман экономикасы
2. Кредиттер саны	5
3. Пререквизиттер:	Экономика және құқық негіздері, орман шаруашылығындағы кәсіпкерлік қызмет негіздері, Орман басқару және орман заңнамасы, орман құру.
4. Постреквизиттер:	"Орман экономикасы" курсы бакалаврдың кәсіби дағдыларын қалыптастыру және бітіру жұмысын жазу үшін негіз болып табылады.
5. Құзыреттер:	<p>Пәнді меңгеру нәтижесінде студент білуі керек:</p> <ul style="list-style-type: none"> - республикадағы орман шаруашылығының қалыптасуы мен дамуы, экономикалық реформалар мен нарықтық қатынастар, экономикалық және әлеуметтік міндеттерді шешуде орман және орман-саябақ шаруашылығының ролі, меншік нысандары, негізгі экономикалық категориялардың мәні мен мазмұны саласында; - Орман ресурстары мен өндіріс құралдарын тиімді және ұтымды пайдалануды ұйымдастыру әдістері, шикізат пен материалдарды жұмсаудың негізгі нормативтері <p>Білу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - жобаланатын орман шаруашылық шаралардың техникалық-экономикалық негіздемесін жасау; - орман және орман-саябақ шаруашылығының қызмет ету ерекшеліктерін талдау; - мемлекеттік мекемелерде орман ресурстарын есепке алуды жүргізу. <p>Саябақ шаруашылығын дамыту мен орман және саябақ шаруашылығын қаржыландыруды жоспарлау мәселелері бойынша практикалық дағдыларды, сондай-ақ нарықтық қатынастар жағдайында жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.</p>
6. Құрыс авторы	Дудина Н.Н., Оспанғалиев А.С.
7. Негізгі әдебиеттер	1. Сафронова Н.А. Экономика предприятия. - М.: Юрист, 1998.-584 с.

	<p>2. Адамчук В.В., Ромашов О.В., Сорокина М.Е. Экономика и социология труда: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 2000. - 407 с.</p> <p>3. Алексейчева Е.Ю. Экономика организации (предприятия): Учебник для бакалавров / Е.Ю. Алексейчева, М.Д. Магомедов, И.Б. Костин. - М.: Дашков И. К, 2013. - 292 с.</p> <p>4. Волков О.И. «Экономика предприятия». 3-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2007. - 601 с.</p> <p>5. Мамедов О.Ю. Современная экономика: учебное пособие / Издательство Кнорус, - М. - 2010. - 320 с.</p> <p>6. Райзберг Б.А. Основы экономики: Курс экономики / Б.А. Райзберг - М.: Инфра - М, - 1997. - 720 с.</p> <p>7. Кожухов Н.И. Экономика лесного хозяйства / Издательство «Лесная промышленность», - М., - 1978.- 230 с.</p> <p>8. Аношин Р.М., Воронин И.В., Куликова Т.А., Павлов В.В., Трянов М.А. Экономика, организация и планирование производства в лесхозах. – Издательство «Лесная промышленность», - М., -1971. – 280с.</p> <p>9. Воронин И.В. Экономика лесохозяйственных предприятий. / Издательство «Лесная промышленность», - М., - 1976. - 312 с.</p> <p>10. Лесной Кодекс РК. - Алматы, 2015.</p>
<p>8. Пәннің мазмұны. Орман және орман-саябақ шаруашылығы, оның ерекшеліктері мен ел экономикасындағы рөлі. Орман және орман-саябақ шаруашылығының қазіргі жағдайы мен мәселелері. Орман және орман-саябақ шаруашылығының материалдық-техникалық базасы. Орман және орман жерлері еңбек ресурстары және орман шаруашылығындағы еңбек өнімділігі. Орман және орман-саябақ шаруашылығының инфрақұрылымы. Орман және орман-саябақ шаруашылығын дамытудың құқықтық базасы, экономикасы және негізгі бағыттары. АӨК жүйесіндегі орман шаруашылығының рөлі. Орман және орман-саябақ шаруашылығының негізгі бағыттарының экономикасы. Орман және орман-саябақ шаруашылығында нарықтық механизмді пайдалану ерекшеліктері. Орман және орман-саябақ шаруашылығының жұмыс істеу жағдайлары. Орман және орман-саябақ шаруашылығындағы тауарлар мен қызметтердің түсінігі мен ерекшеліктері. Өндіріс шығындары. Өндірістің пайдасы мен рентабельділігі. Орман шаруашылығындағы баға және баға белгілеу</p>	